

LUMINA PENTRU TOȚI

Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru luminarea poporului

DIRECTOR ENIU D. BĂLTĒNU

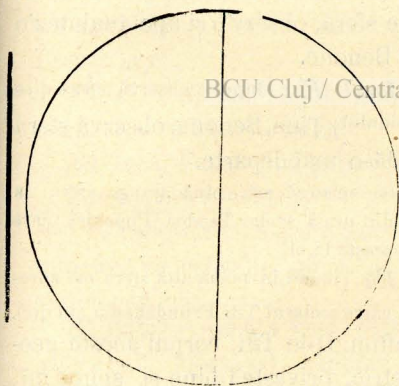
ÎNVĚȚAMĒNTUL INTUITIV

PENTRU

copiilă de ambele sexe dupe metóda și procedurele lui Pestalozzi și Fröbel.

Lecțiuni intuitive făcute în pensionatul ENIŪ BĂLTĒNU

Lecția IV¹⁾.— sfera, cilindrul și cercul

Scopul acestei lecțiuni. — Dând copiilor în mâini *sferă* și *cilindre*, dupe ce au avut în mână mînci și cuburi, înțelege or-și-cine că scopul lui Fröbel a fost ca să aducă pe copii în stare să începă a face analiza și comparația formelor. Sfera și cilindrul au forme simple și regu-

late. Puindu-le alături și observându-le, adică comparându-le, copilul găsește că ele sémănă foarte bine în unele privințe, dar se și deosebesc cu totul în alte privințe. Din această lecție școlarii începători vor țrage două folóse: întâi, ei vor face cunoștință bună, reală cu unele forme geometrice, și al doilea, cea ce este și mai important, mintea lor va câștiga în agerime și în pricepere, prin observațiunile directe și pipăite asupra lucrurilor ce le au înaintea ochilor lor.

Negreșit că, dacă copiii sînt mici și începători, această lecție trebuie să fie un fel de joc pentru ei, dar un joc serios și care totuși trebuie să-i atragă. ²⁾

Eü. (Intrând în clasă, aduc într'o cutie câte-va cilindre,³⁾ și puindu-le pe masa mé.

²⁾ D-1 și D-na Delon „*Méthode intuitive*“ Paris.

³⁾ Mărturisesc drept că sferă și cilindre n'am destule ca să dau fie-cărui școlar câte un exemplar.

¹⁾ Veđi No. 7, pag. 279 a acestei reviste.

încep să vorbesc școlarilor în modul următor:)

Eă. (vorbesc) Copii, știți voi ce am eu aci ?

Copiș, (răspund pe întrecute): Jucării... minci... cuburi... nu știm.

Eă. Ei bine, aflați că nu sînt nici minci, nici cuburi, nici jucării, ci sînt niște corpuri geometrice, deosibite de acela ce credeți că se află aci, și pentru ca să vă încredința de adevăr, am să vi le arăt. Iacă unul din ele (și dîcînd așa eu ridic mîna în sus țînînd între degete o sferă de lemn).

Copiș. Mince,... mince de lemn.

Eă. Este adevărat că acest corp geometric are forma minci, dar numele lui nu este mince, ci sferă

Școlarul G. Alexandrescu. (întrerupînd dîce) D-le Băltene, am și eu a casă o sferă legată cu sfîră, și baba Maria, slujnica noastră, auđindu-mă că dîc sferă, mî a đis: «Nu, maică, nu e bine să dîci sferă, ci să dîci sffirte, că dacă sucești sforcica mult, mult de tot, și apoi o țîi de capul de sus și lași jucăria asta să se învêrtescă tare, atunci o să auđi sffirri...!» Am făcut cum mî-a đis baba Maria și am auđit că sfera învêrtindu-se sfîria puțin. De atunci sorumea Margareta îi dîce sfîrie.

Eă. Cele ce nespuse Georgică sînt bune, căci vă face să țineți minte mai bine numele acestui corp geometric ce vedeți în mîna mé. Țineți dar minte că acest corp geometric se numește sferă nu sfîria cum a đis baba Maria. Pentru-ca să

cunosteți bine un lucru, terbuie să'l pipăiți, cum am făcut cu florile, cu mincile și cu cuburile, dar de, n'am destule sfere ca să dau fie-căruia câte una. De abia am cincî, de aceea o să opresc eu una și patru am să vi-le dau să le pipăiți de aprópe, dîndu-le din mîna în mîna. Mauriciu, vino încóce, ține sfera acésta, uite-te la é, întórce-o pe tóte părțile, miróse-o, strînge-o și apoi înaintéz-o vecinului care va face de asemenea, și așa mai departe pînă va ajunge la cel mai din urmă școlar.

Mauriciu Wisner. (luând sfera o privește, o observă bine și apoi o înaintéză, dîcînd lui Ionel Frunzănesen, vecinul său) ține sfera, observ'o și apoi înaintéz'o lui Benone.

Ionel Fr. (dupe ce observă sfera dîce vecinului) Ține, Benone, observă sfera și dá-o mai departe.

[Se urméză așa pînă ajunge sfera la cel din urmă școlar Teodor Popovici care o oprește la el]

Eă. (luând în mîna altă sferă mă adresez către școlarul Titi Frunzănescu și i dîc). Poftim, D-le Titi, corpul acesta geometric, privește'l bine și spune'mî, dacă el sémănă cu celalt care a ajuns la Popovici.

Titi. (uitându-se bine la sfera din mîna sa și la cé de la Popovici, răspunde) Da sémănă...

I. Stătescu. (întrerupînd vorbește așa) N'a spus bine, căci trebuia să dîcă: Da, D-le Băltene, corpul geometric din mîna mé sémănă cu cel din mîna lui....

Alessiu (întrerupîndu'l dîce) Nu e

bine să ȋică sémăná cu cel din mâna lui Popovicî, ci trebuia să ȋică sémăná cu sfera din mâna lui Popovicî.

Eü. Bine este și așa și așa. Titi să dé vecinului sfera și acela următorului pină la Ștefan Alessiü, care o va opri.

Laurenția. Apoi noi ăștilanți am rēmas fără nici o sferă.

Eü (luând altă sferă în mână, chem pe Laurenția și 'i ȋic) Ține și ȋie o sferă! Privește-o bine, întorce-o pe tôte părțile, în sfârșit observ'o cu deamăruntul și apoi dá-o lui V. Stătescu. care, după ce va face tot ce tine, s'o înainteze vecinului sēü și tot așa până la Berbier care s'o oprēscă la el.

Faust Vulpian. Apoi noi am rēmas tot cu mâinile góle.

Eü. Iacă, Faust, ține și tu o sferă

Faust. (o ia, o întorce pe tôte părțile și apoi vorbește as-fel :) Sfera ácēsta este întocmai ca celelalte sfere ce am vėdüt pân'aci.

Eü (luând în mână a cincé sferă, respunsei) Da, sfera ce Vulpian ține în mână este întocmai ca și celelalte și ca ácēsta din mâna mé. Dar, ia să'mi spună Mirinescu, cunóște el alt lucru care să semene sferēi ?

Benone Mirinescu. (respunde sperios) Da, da cunosc pepeni și...

Hornstein. (întrerupēnd respunde pripit) Nu, mincea sémăná cu sfera.

Popovicî. Nu s'a esprimat bine nici Hornștein. Trebuia să ȋică așa: D-le Băltene, sfera sémăná cu mul-

te lucruri rőtunde, dar mai bine și mai bine sémăná cu mincea, căci D-ta ne ai și spus că are forma sferică, când ne-am ocupat cu mincea.

Eü. Bravo, Popovicî! Vėđ că ȋii mințe cele ce s'aü vorbit și știi că vorbești pré bine, dar de tu, ești și mai înaintat de cât Stătești, Frunzânești și de cât alții încá.

Popovicî. Hornștein este într'o clasă cu mine și nu este mai mic.

Eü. Hornstein nu pré ia séma la lecție. Destul cu ácēsta. Acum să vedem dacá Alex. Alexandrescu póte să ne spună, ce asemēnare, este între sfera din mâna vecinului și între mincea care a avut'o în mână mai sēptēmăna trecută.

Al. Alesandrescu. (rēspunde încet, rar și gănditor) Când mé uit la sfera din mâna lui Vulpian, par'că vėđ o mince de lemnü; căci are forma tocmai ca mincea, adică tot rătundă, de aceea ne ai și spus D-ta că mincea are forma sferică.

Eü. Bravo, Alexandre. Așa este. Ai spus drept, adevērat și ai vorbit și regulat. Să 'mi spună acuma și V. Stătescu, ce deosebire este între sfere și între minci.

V. Stătescu. Sferele astea sînt făcute de lemnü și mincile erau făcute de lână.

Eü Bine, dar nu mai este și altă deosebire între ele ?

M. Popescu. (respunde repede) Ba, da D-le, mai este și altă deosebire între sferele astea și între mincile de atunci

Eă. Ce deosebire mai cunosteți? eă scot din cutie o sferă de zinc și

M. Popescu. Sferele sînt mai ne-și o daă lui Georgică (dicendut), vino tezi de cât mincile și mai tari. încóce, ține acéstă sferă, uitete la Uite, mâna alunecă pe ele și dacă é și spune'mi ce asemênare și ce lovesc cu sfera asta în bancă, uite deosebire este între cele de lemnă? așa, pac! pac! un sgomot mai resu-
nător.

Fă. Bine, Din cele vorbite pin'aci sferică, făcut din . . . . . tinichea. va să dîcă știm că sfera sémănă *Al. Alexandrescu* (îi ia cuvîntul îndreptându'l astfel:) Sfera din mâna lui deosibeste de mince, fiind-că este Georgică nu este făcută din tinichea făcută din altă materie, și anume ci din zinc. din lemn, și încă pentru-că este *Eă.* Aî dreptate, dar în românește maî netedă și maî tare. Dar cine se dîce zincului și tinichea. Urméză știe să'mi spună, și alte lucruri cari Georgică. cam sémănă sferei și mincii.

Titi. Pepene.

Benone. Globul de sticlă de la lampă.

Alessiă. Tărtăcuța. / Central Un *o față mai închisă și este maî rece de I. Stătescu.* Capul lui Riti.

Eă. Bine. Vêd că nu maî aveți nici o îndoială asupra sferei. Știm că sfera este un corp geometric, că are forma rotundă, maî rotundă de or-ce lucru; de acea despre un lucru rotund dîcem că are formă de sferă saă sferică. Știm de asemenea că aceste sfere, cari le avem aci, sînt făcute din lemnă, că sînt tari și neteđi. Dar sferele se pot face și din altă materie, precum fer, plumb, aramă, cositor și așa maî departe. Ați văđut vro sferă de fer? *Ionel.* Georgică a dîs că sfera de zinc are o față maî închisă. Era maî bine să dîcă că are o *culóre* maî închisă.

Eă (nevoind să insist). Se póte dîce și așa și așa. Acuma, Georgică, dă sfera de zinc în mâna lui Vulpian, vecinul tēu s'o observe și apoi el s'o dé următorului și așa pînă la cel din urmă. — Ați vêđut'o toți?

Copiă. Da, D-le Băltene, am vêđut'o.

Eă (scot din cutie un cilindru și arătându'l scolarilor, îi întreb:) Cine știe să'mi spună ce țîu eă în mână acuma?

[Va urma]

ATENEUL ROMÂN

Discursul de deschiderea conferințelor publice pe anul 1886.

Domnilor,

În discursul meu, din anul trecut, prin care am deschis conferințele publice ale Ateneului am schițat, în trăsuri generale, prima parte a evoluțiunii ideei ateniene.

Am arătat cum, din semënța ce a fost aruncată de la această tribună în sêra de 28 Ianuarie 1865, a eșit pe de o parte și mai ântêiî Ateneul, pe de alta și mai puțin în urmă Societatea pentru învățătura poporului.

Ateneul, pus la ôre-care înălțime, silindu-se să provôce o mișcare intelectuală în sferile mai înalte ale societății și a răspândi ôre-care lumină asupra colinelor sociale.

Societatea pentru învățătura poporului, așezată la pôlele muntelui și propuindu-și a face să pătrunză lumina pe câmpia întinsă a națiunii, prin stratele, prin văile obscure ale poporului.

La aceste instituțiuni, ce au mai special în vedere cultivarea inteligenței și cercetarea Adevărului, ateneiștii au mai adăogat alte două cu privire la dezvoltarea Frumosului, la partea estetică a culturii umane și anume: Societatea filarmonică și Societatea amicilor de Bele-Arte.

Ei bine, Domnilor, tôte aceste societăți, începând cu însuși Ateneul, nu numai că nu vor ajunge la completa lor dezvoltare, dar nu-și vor asigura chiar existența pe cât timp vor fi fără domiciliu, pe cât timp nu-și vor ave expresiunea, incarnațiunea lor într'un edificiu care să le afirme existența, care să devie tărâmul stabil și solid al activității lor, care să cristalizeze, sub o formă măreță, pe lângă un mare princip, principiul inițiativei private, întrêga concepțiune ateniană.

Căci, D-lor, concepțiunea noastră nu se opresce numai la Ateneu și la societățile izvorite de la densul.

Mai există și alte Societăți de cultură, precum: Societatea geografică, Societatea corpului didactic, Societatea politehnică, Societatea științelor medicale care asemenea nu au un domiciliu stabil, care asemenea nu se va desvolta într'un mod normal. Ei bine, concepțiunea noastră este de a adăposti tôte aceste societăți și a le da o residență fixă într'un edificiu ca să devie un adevărat templu al Artei și Științei.

Pe de altă parte, în diverse orașe ale țerei se crează, se constituie Atenee dintre care unele, ca să arate legătura și solidaritatea cu Ateneul nostru, iaă denumirea de filiale a Atheneului din Bucuresci — Permiteți-mi, Domnilor, de a deschide aci o parentesă și a vă ruga să vă asociați cu mine pentru a trimite fraterne și simpatice salutări celui din urmă Ateneu născut în provincie, Atheneul filial din Bêrlad.

Membrii acestor Atenee, venind în Capitală, vor merge în edificiul nostru ca la dînsii a casă, se vor pune în contact și în comunitate de idei cu colegii lor de aci, precum și cu cei-lalți membri ai societăților ce enumăram, care, la rîndul lor, vor avea ocaziune de a se întîlni și a se vedea, de a procedea adesea la o fraternă schimbare de idei, vor putea însă și a se întruni cu toții o dată pe an în ședințe solemne, constituind ast-fel o vastă confederațiune și creînd, cu timpul, un mare și puternic curent național spre marele folos al propășirii nîmului românesc, al mării țerei în interior, al prestigiului său în exterior.

* * *

Pentru a realiza o idee atît de importantă, care sînt mijlocele financiare de care dispunem ?

Biroul Ateneului, vîdînd că nu va putea atinge scopul ce urmărește cu fondul ce-l posedă, fond ce trece astăzi peste suma de 200,000, lei¹⁾— a organizat o mare lotărie de 500,000 numere, a un leu numărul și a făcut apel către țara întregă.

A vă nara, Domnilor, silințele ce ne am dat, obstacolele cu care am avut a ne lupta, precum și simpatiile ce am întîlnit pentru a crea un curent în favorul loteriei edificiului Ateneului, nu credem momentul oportun.

Ne credem însă datorii de a aduce, chiar astă-seră, un public omagiu unui factor pre cât grațios pre atît important al activității noastre sociale care ne-a dat cel mai prețios concurs. Înțelegeți că voesc a vorbi de dîmnele române.

Printr'un instinct lesne de înțeles și printr'o atracție naturală către o operă în care Estetica și Belele-Arte vor avea locul de onoare, dîmnele române au ținut asemenea a ocupa locul de onoare în campania ce am întreprins.

Acest loc de onoare ele îl păstrează și nu ne îndoim că vor adăoga și de aci înainte noui titluri la grațitudinea noastră. Numele acestor nobile dîmne va fi tot-d'auna pronunțat cu simpatie și respect și va resuna,

[1] În apelul său din Mai, anul trecut, biroul Ateneului da publicul următoarele în formațiun asupra fondului de care dispune pentru construirea edificiului. „Defunctul Comite Scarlat Rosetti a lăsat, prin testament, Ateneului român, în sînul căria s'a aflat ea Președinte în timp de mai mulți ani, două case și un loc. Una din case s'a vîndut imediat după mîrtea sa, prin licitațiune publică, cu suma de 40,000 lei, iar cea-laltă a fost neîncetat închiriată cu 100 galbeni pe an. Aceste sume au fructificat ast-fel în cât în momentul de față Atheneul are depusă la Casa de depuneri și consemnațiuni suma de 128,400 în scrisuri fonciare rurale 5% după cum rezultă din recipisele acestui stabiliment cu No. 087,665,—096,002,—099,227 și 13,916. La această sumă se va adăoga 10,000 lei lăsați de reșosatul D. H. Vasile. Vîndîndu-se locul și cea-laltă casă, estimate aproximativ la 70,000 lei, fondul Ateneului se va ridica la o sumă ce poate trece peste 200,000 lei.” De atunci cu produsul cupónelor scrisurilor fonciare de 1 Iulie 1885 și 1 Ianuarie 1886 și al chiriei de 100 galb. pe anul 1885—86 s'a cumpărat alte scrisuri fonciare rurale 5% în valoare nominală de 8700 lei care asemenea s'au depus la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, după cum rezultă din recipisele acestui stabiliment cu No. 4,335—33,755 și 33,708.

dulce și armonios în clasică incintă a monumentului la a căreia construire ele vor fi luat o parte însemnată.

Unul din cele trei baso-relievuri, ce vor decora fațada principală a edificiului, va glorifica această participare a doamnălor române la opera noastră și distinsul nostru sculptor D. Georgescu se ocupă deja a studia subiectul ce-i am încredințat și care s'a formulat astfel: Doamnele române lucrând ca să ridice și să înfrumusețeze templul Artei și Științei.

Dar sunteți, fără îndoială, impacienți, domnilor, să cunoșteți care sînt rezultatele ce a dat până acum loteria edificiului Ateneului. Iată situațiunea sumară a acestei loterii ce mi s'a presintat de către D. casier contabil al loteriei și Director al Băncii naționale D. Th Ștefănescu și încheiată erî 25 Ianuarie 1886.

LOTĂRIA ATENEULUI ROMAN.

SITUAȚIA SUMARĂ

Inchiată în ziua de 25/6 Ianuarie 1886.

		ACTIV	PASIV
FONDUL ATENEULUI ROMAN. Biletele de loterie emise de biroul Atheneului.			500000 —
CASA. Bani aflați în casă		774 75	
BANCA NAȚIONALĂ	{ Bani depuși la Banca Națională în		
	{ Efecte publice garantate de Stat . . . . . Lei 143,611,50 b		
	{ Numerariu, suma de . . . . . „ 86,217,10 „	229828 60	
CHELTUELI DIVERSE	{ Imprimare diverse (bilete de loterie, afișe etc) material de împachetare și cheltueli pentru expedierea biletelor. Lefurile impiegașilor și cheltueli diverse etc. . . . . Lei 17,093,85 b.		
	{ Din care se scade cupónele incasate de la efectele publice aflate la Bancă . . . . . „ 1,527,60 „	15,566 25	
REMISA. Remisa acordată vîndătorilor de bilete		10,871 05	
DIVERSE. Bilete distribuite și încă ne achitate.		179508 35	
BILETE DE LOTERIE. Bilete ne-distribuite încă		63,451 —	
Total Lei		500000 —	500000 —
Casier-Contabil Th. Ștefănescu.			

Ni se spune pretudindenî că aceste rezultate sînt admirabile și că am obținut cea ce n'a obținut pînă acum nimenî la noi în țară.— Se póte, dar nu remâne puțin mai adevărat că nu s'a încasat pînă acum de cât prețul a puțin mai mult din jumătate biletelor emise, că nu sînt încă achitate 179,508 bilete de și acestea sînt împărțite în țară și unele încă de mult timp, că se mai află la Bancă 63,451 bilete neatîns și că tragerea loteriei este irevocabil fixată la 1 Maiu.

Mă adresez către reprezentanți noei generațiuni, mă adresez în spe-

cial către tinerii Ateneiști, cărora această tribună le a dat notorietate și le zic: E aci o idee, o concepțiune care trebuie îmbrățișată de D-Voastră cu ardore și devotament. De sinteti, cum sint convins, generațiune virilă iar nu o generațiune izbită de sterilitate, trebuie să terminați opera începută. Acesta este, pot dice, o datorie de onore pentru D-Voastră. Opera începută va rămâne a D-Voastră, vă veți bucura de dinsa mai mult de cât noi, vă veți mindri că ați participat la crearea ei și veți avea fericirea a o transmite, completată și mărită generațiilor ce vor veni după D-Voastră.

Din parte, biroul Atheneului a luat toate măsurile ca să asigure execuțiunea proiectului său. El s'a adresat către personaje importante, îndeplinind toate condițiunile cerute pentru a asigura izbânda întreprinderii, și a constituit o comisiune de execuțiune ce a bine-voit a lua însărcinarea de a conduce la bun sfârșit lucrările privitoare la începerea și terminarea construirii Edificiului.

Această comisiune se compune de eminentul nostru coleg D. Ion Calinderu, de D. Primar al Capitale, N. Fleva a căreia simpatie și bună voință pentru Ateneu cresc din zi în zi mai mult și de Președintele celei mai vechi societăți de cultură după Ateneu, D. General Florescu care este în același timp președintele societăți echestre cu care avem încă a descurca o mică chestiune relativă la locul pe care voim să construim, locul de la spatele grădinei Episcopiei.

Comisiunea de execuțiune a și început a lucra. Ea a numit o comisiune tehnică compusă de cinci arhitecți care a luat în esaminare planurile Ateneului pentru a le studia cu deamăruntul și a indica ameliorațiunile ce s'ar pute introduce într'ansele. Această comisiune nu va întârzia a presinta lucrarea sa astfel în cât putem dice că toate măsurile sint luate pentru ca să fim în pozițiune de a pune prima piatră a Edificiului în primăvara viitoare.

Să sperăm că micul incident ridicat în senat, cu ocaziunea presintării legii prin care Camera ne acordă locul pentru construirea Ateneului, se va înlătura peste curînd și ambele ramuri ale Parlamentului vor completa votul prin care Statul este autorizat a ne ceda acest loc.

Domnilor,

Nu voiți termina fără a atinge un punct ôre-cum delicat, dar pe care cred și util și oportun a'l lămuri o dată mai mult.

Sint membri din partitul guvernamental care ne bănuiesc, care se tem ca nu cum-va, sub lucrările noastre literarii și stiințifice, să nu se ascundă vro ideie neagră, vre un plan tenebros, ostil guvernului.

Sint iarăși membri din Opozițiune care ne bănuiesc asemenea, cari se tem ca nu cum-va Ateneul să nu devie un instrument în mâinele guvernului, un factor al politicei sale.

Adevărul, Domnilor, este că noi ne punem aci pe un tărâm care nu este nici al partitului guvernamental, nici al partitului Opozițiunii, sau

mai bine pe un tărâm care este al tuturor partitelor, dacă acestea vor bine-voi a uita câte o dată interesele transitorii și pasiunile care la divid ca să se pue în prezența intereselor permanente ale națiunii care trebuie să le întrunescă pe un tărâm comun și să le mai îndulcescă crâncenia luptelor ce'și dau între dênsele.

Dacă voiți, Domnilor, voiți dice că Ateneul, rămâind ne clintit în tendințele sale, în programa sa, în tradițiunea sa, va vedé cu mai multă simpatie pe acel partit politic ce va intra mai mult în sfera activității sale.

În fine voiți pune mai mult în relief adevêrul ce susțiu citând cuvintele prin care biroul Ateneului termină apelul său către Națiune în chestiunea loteriei Edificiului ce am proiectat.

„Dacă există într'un Stat interese transitorii și de pãdit, există, mai presus de dênsele, interese permanente și exclusiv naționale.

Ateneul este și voește pururea a rămâne, în dezvoltarea concepțiunii cu care se presintă înaintea țerei, interpretul acestor din urmă interese.

Pe acest tărâm avem intima convicțiune că vom găsi,— pe lângă un înalt sprijin în patronagiul MM. LL. Regele și Regina, acéstă înaltă expresiune a intereselor naționale—un ajutor puternic în Guvern și toți Românii bine cugetători, astfel în cât — printr'un avânt comun — să contribuim cu toți a pune România pe calea de a'și îndeplini misiunea ce'î impune atât situațiunea sa geografică cât și trecutul său istoric adică de a deveni pe confinele Occidentului și Orientului un centru din care să se răspândescă asupra popórelor Europei orientale raze de lumină și civilisațiune.“

C. Esarcu.

Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți ómenii mari

Intuițiunea este o cunoștință firéscă, sigură, ca aceia ce ne o dá vederea despre lumină și despre formele sensibile, și prin urmare n'are trebuință de nici o demonstrațiune.

Littre.

Să se deosibescă în termenul *intuițiune* două idei pe care învățătorii le confundă pré des : metoda și procedurile.

Buisson.

Puțină recreațiune din când în când, nu numai că e necesară, ci și pentru aceia cu scop, pentru că dorul de învățare se basedă pe voe, ér acésta nu se póte forța ; și apoi fiind-că după recreațiune copiii se apucă cu voe tare și cu puteri reînnoite de învățare.

Jocul însuși e semnul voiciunii spirituale, pentru că de la pruncul care pururea e supărat și réu dispus, și n'are voe de joç, nu se póte aștepta nici o nézuință însemnată spre învățare.

Cu deosebire e de însemnat, că mai ales la joc, se vede caracterul pruncului.

Quintilian.

Nici un pas nu s'ar fi făcut către adevăr, dacă autoritățile ar fi predominat asupra rațiunii.

Duclos.

Marea deosebire ce vedem între oameni, atârnă de la deosebirea educațiunii ce au avut.

Locke.

Educațiunea face mărirea popoarelor, și le menține splendoarea, le previne decadența și la trebuință le rechemă din uitare.

Xenofonte.

Dați instrucției toate miliioanele de cari are trebuință, și să nu vă pară rău de densele.

Jules de Saint-Simon.

Dacă voești ameliorarea sorței tale, începe de la tine.

Diesterweg.

Acela care cunoște prețul timpului și care știe întrebuința toate minutele spre folosul și perfecțiunea sa, își îndoește existența și dobândește o mare superioritate asupra celorlalți oameni.

Popp.

Trăim numai atât cât suntem activi, și cine nu își dă concursul la progresul general, ci stă ca un trândav, este un membru mort în corpul activ al societății.

Diesterweg.

Nimic nu e mai teribil, de cât un învățator, care nu știe mai mult de cât trebuie să știe școlarul său.

Goethe

Acela care vrea să studieze cu succes, trebuie să se exerciteze la aceste trei lucruri: a înțelege bine, a grava în memoria sa ceea ce a înțeles și în fine a produce ceva și din propriul seu fond. Este necesar să te exercitezi la compozițiune. Tot ce ai învățat rămâne ca un lucru mort, dacă nu te silești a produce și tu ceva. Cunoștințele ce dobândim se pot considera ca o sămânță aruncată în pământ spre a incolți și a aduce fructe.

Rudolf

Adevăratul progres nu poate sbura ca pasărea. Resultatele mari nu se pot ajunge îndată, și putem fi mulțumiți, dacă aci ca și în umbrel, putem înainta pas cu pas. Poma cea mai bună ne face să așteptăm mai mult după ea, pentru că se coce mai târziu.

Smiles

Nu fiți lacomi în progres, însă nici o zi să nu trecă, în care să nu progresați cât de puțin.

Tay

Omul fără cultură este o fără.

Cicerone

Nimic nu e ori cât de neînsemnat, de simplu și de imperceptibil în care să nu intre manieri, care să nu'l pôte da pe față. Un prost nici nu intră, nici nu ese; nici nu stă, nici nu se scólă, nici nu tace, nici nu stă în picioré ca un om de spirit.

Bruyère.

Antăiul principiu al unei bune discipline este sinceritatea cé mai scrupulósă și ideală în tóte mijlócele întrebuințate, ast-fel ca tótă aplicațiunea unei regule să fie o vie lecțiune de moralitate.

Victor Cousin.

Înainte de tóte scopul principal al religiunii este educațiunea morală și dezvoltarea simțului moral, care trebuie să se sâdésacă de timpuriu în inima cé fragedă a pruncului.

Locke

Morala este atât de nouă în Europa, în cât guvernele n'au știut până astă-đi, că erau datóre să îngrijésacă de creșterea copiilor.

Bernardin de Saint Pierre.

Nimeni nu pôte da aceea, ce el nu posedă; nimeni prin urmare nu pôte da copiilor sêi înțelepciune, morală și fericire, de cât numai în marginea înțelepciunii, moralii și fericirii sale propre.

Campe

Învățătorul să aibe simțimântul de tată pentru discipolii sêi, și să se indeletnicésacă a înlocui bine pre cei ce-și încred copii lor spre a-i instrui.

Quintilian.

Iubesc pruncii și pentru dênșii voiu să trâesc.

Pestalozzi.

Învățătorul să strălucésacă prin cultură liberă și estinsă; să aibe un caracter, pentru că **chemarea lui este de a forma caractere**; de aceea puterea lui de educator trebuie să stea în caracterul lui.

Rayat

Dominantele epoei nóstre este învățătorul; alfabetul lui e mai puternic de cât baioneta soldatului.

Lord Brougham.

Educațiunea este o știință complicată care are raporturi strânse cu o mulțime de alte științe.

Bornes

Tóte cunoștințele folositoare, ce se învață în școlă nu pot avé nici o valóre, de cât numai prin pietate; ea e singurul bun necesar.

Schmid

Educațiunea cé mai bună pentru tinerime, este primul fundament al fericirii omeneșii.

Leibnitz

Nu mai prin educațiunea copiilor se pôte perfecțiunea omeneșii.

Jullien Péré.

Am văzut oameni nedestoinici de știință; dar nici o dată n'am văzut nedestoinici de virtute.

Confucius

Oamenii vor fi tot-d'auna aceea ce va plăce femeilor: de voiți dar ca ei să fie buni și virtuoși, învățați pe femei să știe ce este mărirea și virtutea.

J. J. Rousseau.

Inima copilului, sub o direcțiune înțeleptă, firește se deschide virtuții, ca și caliciul florilor la razele soarelui.

De Gerando

Chr. Ștefănescu-Reverénu, culegător.

Starea casnică a săténului nostru

Omul fără cultură este o fiară.

Cicerone.

Pe totă lumea, astă-zi, o preocupă ideea de a îmbunătăți sorta săténului nostru. La multe întrebări ce mi-am făcut adese asupra acestei chestiuni, am găsit între alte răspunsuri date de alții înaintea me, unul, ajutat de impresiunea ce mi-a făcut o conversație cu un domn pe care nu-l numesc, pentru a nu-i atinge modestia ce-l caracterisă. Îmi spunea acel domn, că cultura femeilor de la sate în unele state ale Europei ca Franța, Germania și altele, a ajuns atât de departe, în cât în-trec chiar pe orașencele noastre, cari lasă mult de dorit în această privință. Cultura femeii dicea dânsul, este cauza de aș înaintat atât de mult aceste state.

Nu voi obosi pe lector, narându-i toate câte mi-a spus în această privință; dar mă voi sili să compar starea săténului nostru de astă-zi cu cea ce ar dobândi în alte timpuri, când femeia ar fi la înălțimea misiunei sale.

Adese-ori mă gândesc că, cum am putut noi să viețuim, — și încă ca focar de civilizațiune al orientului, — când starea săténului nostru, temelia țerei, este atât de miserabilă!.. Mi se va dice pôte că ved pré negru. Eu voi răspunde că acesta este litania celor ce au frică de a spune adevărul, fie el cât de negru «Maî bine să arđi buba la început, când n'a cangrenisit și partea sănătósă, de cât din cauza fricei, să lași a pierde tot corpul» dicea un mare învățat.

Nenorocirea ce mai mare saũ cauza care contribue să fim atât de inapoiăți în cultură, este pe lângă alte rele, — cum am đis mai sus, — degradarea femeii luând sarcina bărbatului. Săténul nostru se scólă de dimineță împreună cu soția și copiii săi, se duce la câmp, muncește totă ziua în arșița soarelui și séra când vine acasă, în loc să fie incongiurat de surisul, de jocurile sburdalnice ale copiilor săi; în loc să-'și întărescă corpul printr'o mâncare substanțială, cade biruit de ostenelă cu toți ai săi, și vaî de mâncarea și odihna lor!... Și cui să atri-

buim acesta? Negreșit că femeii. Dar este é ore culpabilă? Nu. Este curentul ce o atrage către munca bărbatului pe é ca și pe tóte cele-l-alte iemei. In prima lor copilărie ele conduc turmele de oi și fac secerișul. Aci este locul de a pune punctul pe *i*, arătând că in această privință sîntem cum nu se póte mai rău.

Imităm cu orî-ce preț modele străine, dar nu și ce este mai bun al lor.

Când femeile se căsătoresc, viața li se schimbă cu totul. Caracterul sălbatic al bărbatului le face să'l urmeze la munca câmpului. Indată fața lor se vestejesc. Îmbătrănesc de timpuriu și devin mai urite și mai puțin trăgătore de cât chiar bărbații lor.

Mi s'a întemplat să văd un cas fôrte barbar: pe când femeia muncea de'î curgea sudorile pe o căldură mare, bărbatul lungit la umbra unor clăi de fin, dormia. Și vai de é, dacă ar fi îndrăsnit să-î facă observație; pumnul lui de fer nu ar fi fost de ajuns spre a pedepsi această îndrăsnelă. Dar, pe când ele fac ceea ce ar trebui să facă bărbatul, lucrul lor, acel lucru, care îndulcește tóte cele-l-alte, gospodăria in sfirșit le este necunoscută sau rămâne in părăsire. Unde-î dar menirea nobilă lăsată femeii de innaltul Creator, sau de natură, cum voiți? Unde-î misiunea îngerescă ce are é? O asemenea femeie nu va ajunge nici o-dată să fie îngerul protector al bărbatului, să dé *Patriei* cetățeni luminați și gata să se sacrifice pentru dînsa, neavînd nici timpul necesar, nici instrucțiunea, necunoscînd in fine nici instrucțiunile care legă pe femeie de bărbat și de copii sîi.

Să pregătim judecata femeilor, încă copile fiind ele, pentru ca bărbatul tot-d'a-una să póta consulta cu folos pe femeia sa despre inte- reșele familiei.

Nimic nu póte fi mai murdar, mai infecțios și prin urmare mai nesănătos de cât bordeiul său chiar casa unui sătén de al nostru. Nu vorbesc de esceptiuni, ci in regulă generală. In acelaș loc adese-orî găinele, rațele, porcii și chiar câinii se bat pentru întăetate. Ce voiți? ei se simt mai slăpani de cât stăpanii lor. Ușa prin care crivățul intră nesupărat se deschide in noroiu. Ferestrele, dacă sînt, se deschide pentru a-î oferi priveliștea cé mai desgustătoare și tot d'o-dată cé mai nesănătósă, pentru a face loc aerului infectat de acidul amoniacal al băligarului. Și cu tóte acestea acolo, într'o gaură, in mijlocul nomolului, in fie-care séră niște ființe omenești, cari au dreptul sacru de a respira aerul curat, vin să se odihnescă de ostenelele țilei. Nimeni nu-î primește de cât animalele, nimic nu le mulțamește vederea; masa este gólă, vatra... înghețată !!...

Iată unde stăm cu instrucțiunea.....

Și cu tóte acestea nici aci femeia nu e femeie.

In loc să îngrijescă de cina bărbatului, orî de copii, îngrijește de vite. Cătă deosebire ar fi, dacă lăsând pe séma bărbatului grelele lucrări ale pămîntului, am mărghini pe ale femeii inlăuntrul casei! «Fe-

meile sint făcute ca să păzescă casa ; numai acasă ele pot găsi adevărata fericire ; » toți înțelepții dovedesc acesta.

Femeia în prevederea ei ar pregăti toate pentru căsătoria întinării bărbatului, pe care l-ar aștepta cu o mare nerăbdare și cât de dulce ar fi acel moment pentru bărbat ! Buna căsnică s'ar înfățișa atuncea bărbatului ei cu totul gata și în mijlocul îmbelșugărei, incongiurată de pălcul voios al copilașilor lor. Ast-fel ar trebui să fie viața săténului : o viață dulce și lesnicioasă, sub un cer senin și într'un aer curat De unde să aibă el însă idee de această fericire, când nu cunoște nici traiul bun, nici farmecul mângâerilor, nici puterea amorului ? Și ce este și mai trist, este că, aceste privesc, isbesc ochii noștri, dar rămânem indiferenți. Timpul ne-a obișnuit cu ele și obiceiul rēdicându-ne mila, a devenit o a doua natură. Sērmanii omenii ! ei vedem că ei sint atât de puțin în cât nici nu ne vine a-i ușura.

Cu toate acestea nu e greu de a-i converti. Două mijloace sint pentru acesta : primul de a se înființa instituții primare ceva mai întinse speciale pentru fete, care să-le pue într'o stare de a dirige bine menajul casei și de a învăța ele înși-le pe copii la rândul lor. A înființa în sate o asemenea instituțiune, este a întorče femeilor cea ce li-s'a răpit, adică influența care înavuțește bordeele și care civilisează poporul. Nici o dată instrucția nu va prinde rădăcini adēnci, la țēră mai cu sēmă, dacă nu va fi însuflată copiilor prin mame și bărbaților prin femei. Femeile deci, dice un adevērat educator, sū miraculosul talisman de a domina lumea spirituală și fizică a omului pe pământ, pentru că prin manierile lor blānde, zāmbitōre și amorōse, se introduc ușor în inimele bărbaților, fiind noi sau copii lor sau soții lor : emancipându-ne de sălbăticie și înavuțindu-ne cu principii de politețā ; ele tot de o dată se pot adresa la mintea și constiința copiilor lor, inspirānd în aceste facultăți creștī iubirea de adevēr și de dreptate pentru a forma într'înși un caracter nobil. ca să desprețuiască vițiile și pasiunile născute în omenii din întuncricul conștiinței, părăsita de luminile minții, cari sint inteligența și judecata, și în mijlocul acestor fatale pasiuni a grava în lumea spirituală frumoșele virtuți, ca activitatea, iubirea de adevēr și de dreptate.

Mijlocul cel d'al doilē care este o urmare aceluși d'antēiū, consistă a lāsa femeilor din sate ocupațiunile secului lor, cu alte cuvinte ale întorče la legile naturei. Acesta constituie o prefacere întregă. Femeia reluānd lucrul sēu își reia frumusețea. Fiind ocupată cu lucruri mai delicate, gusturile i se curăță, manierile i se îndulcesc ; e atunci va căuta curățenia, va simți traiul bun și va veni o di în care toate dorințele ei vor ajunge la inima bărbatului. « Deliceteța femeii este cel mai pu ternic frāu al barbariei bărbatului. »

Mi se va obiecta pōte, că scoțēnd pe femei de la lucrul bărbatului se ruinează tot al lor. Eū voiū rēspunde că departe de a-i ruina, cred că i îmbogățesc. Căci, ce regulă pōte fi într'o casă, sau, mai bine diș, ce economie acolo, unde în traiul vieței, unde casa este fără condu-

cător, bărbatul fără sfaturi și copii uitați?! ocupațiunile casei care sînt foarte numeroase, nu sînt ore în cele mai multe casuri și productive? Ore nu a femeii este datoria de a înprji de păsări, de a primi cu mâna-î conservătoare munca bărbatului, a culege pomele, a cultiva și tórce inul și cânepa precum și a țiese? Dacă pentru munca câmpului trebuesc brațe vigurose, nu e mai puțin adevărat că și pentru casă femeia trebuie să fie stabilă și să fie inspirată de sentimente nobile, materne spre a îndulci orele de repaos ale bărbatului.

Să nu uităm că femeia este *ante-mergătoare* civilizațiunii. Acolo unde femeia își cunoște datoriile și le face cu dragoste, acolo unde é este gazdă și bărbatul numai un călător, unde ei îi este lasată grija de casă și bărbatul își vede de meseria sa, acolo, ȓic, cu cel mai mare cuvânt, este o adevărată fericire.

Christ. Ștefănescu Reverénu, Iași.

CUM INVATĂ GERTRUDA COPII SĂI

Capul d'operă pedagogică al lui PESTALOZZI

(Compus din 14 epistole adresate amicului său Gessner.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Epistola a doua 1)

1° Cu ajutorul unei *nomenclature* bine regulate, întipărită așa de adânc în minte, în cât să nu se mai ștergă, cu acest ajutor se pôte stabili o temelie generală pentru tóte felurile de cunoștințe. Conducându-se de această nomenclatură, dascălul și scolarul, împreună sau fie care în parte, pot ajunge cu încetul, dar foarte sigur, să dobândescă noțiuni desluse în tóte ramurile științei.

2° Puind pe copii, cum începeam cū să fac, puind pe copii să tragă linii, unghiuri și arcuri pe tablă sau și pe hârtie, dăm puteri impresiilor primite de ei din tot ce vęd. Așa dar ei au în mână o putere dobândită prin educațiune, și care la urma urmei trebuie s'ajungă a răspândi o lumină din ce în ce mai vie asupra tuturor lucrurilor ce se înfățișeză observațiunii lor.

3° În ce privește începutul socotelei, întrebuițarea lucrurilor materiale sau cel puțin a puntelor cari înfățișeză aceste

1) Veđi No. 11. pag. 387, al acestei reviste.

lucruri, va așeza pe temelie sigură învățătura aritmeticei întregi, ferind pe copii de greșeli și de încurcături în cursurile mai înalte.

4° Vădând pe școlarii mei că învață pe dinafară descrierea mersului, a stării în picioare, a pozițiunii ședende sau culcate, și altele de felul acesta, Krüsi înțelese legătura care reapropie întâiele cunoștințe de scopul ce eu caut să ajung

prin ajutorul lor, adică luminarea treptată a tuturor ideilor. Nu' i fu greu să înțeleagă că copiii descriind astfel subiecte cari sint așa de limpede în spiritul lor, în cât experiența nu mai poate adăoga nimic la această limpedime, pe de o parte îi depărtezi de la pretenția de a descrie cea ce ei nu cunosc, pe d'altă parte îi faci capabili să descrie cea ce ei cunosc în realitate, și 'i pui astfel în stare să formuleze descrițiuni exacte, precise, scurte și complete, asupra tuturor lucrurilor cari intră în cercul noțiunilor intuitive.

5° Câte va vorbe pronunțate de mine într'o di asupra in-

fluentei metodei mele contra prejudețiilor, făcură asupra-i o impresie foarte vie. Eu dicem între altele : «Adevărul care e-se, ținește din intuițiune face nefolositoare vorbirea încurcată și prin perifrasede, cari au cam aceiași putere contra greșelii și prejudețiilor ca și sunetul clopotelor contra pericolelor trăsnetului. În adevăr, rezultatul dobândit prin intuițiune, adică adevărul, dă omului o putere care închide de toate părțile sufletul lui contra influenței greșelii, etc.»

Acastă convorbire dete lui Krüsi convingerea deplină că greșela și prejudețiile se pot combate urmând dupe metoda mé, adică trecându-le sub tăcere.

6° În fine, culegerile de burueni făcute de noi, vara trecută și convorbirile cărora ele deteră loc îl convinseseră că toate noțiunile, ce ne vin prin simțuri, vin din privirea naturei și din grija ce avem pentru culegerea și păstrarea a tot ce natura înfățișează privirilor noastre

Aceste considerațiuni, adaoase la armonia dintre procedurile mele de învățământ și dintre natură, îl convinseseră definitiv că temelia or-cărui științe repausă pe reunirea acestor proceduri, așa de bine, în cât un dascăl ar putea avea nevoie să învețe numai modul de a le întrebuința pentru ca atât el cât și scolarii săi, să dobândescă suma cunoștințelor cari sînt scopul învățământului ; că, prin urmare, nu este cestiunea să aibe învățatură adâncă, ci o judecată sănătoasă și ore-care practică a metodei fie pentru a arunca în mintea copiilor temeliile solide ale unei învățături complete, fie pentru a insufla părinților și dascălilor o spontaneitate proprie care să le de satisfacțiune.

Am dis că Krüsi a fost șase ani dascăl de sat, unde avea un foarte mare număr de scolari de toate etățile ; cu totă silința ce 'și da, nici odată el nu veduse inteligența lor atingînd desvoltarea și dobîndind soliditatea, siguranța, întinderea și neatárnarea la cari copiii noștri ajung la Bertud.

Căutînd causele acestei deosebirii, îl isbiră mai multe.

Antăia deosebire o găsi în principiul care prescrie ca să se începă cu copilul de la noțiunea ce mai simplă și să nu se pășescă la alta mai nainte de a o cunoște copilul pe acesta cu desăvîrșire, apoi să mîergă pas la pas fără sărituri, adăo-

gând mereu o mică cunoștință la cunoștințele peste cari copilul este pe deplin stăpân. El vede că chiar la începutul învățătorei, aplicarea acestui principiu, păstrează vie în copil acea mărturie prețioasă despre energia lui frăscă.

«Cu această metodă, dise el însuși, copiii sint numai dirigeți, ei nu sint de loc împinși, siliți.» Altă dată, la fie-care lecțiune, el era nevoit să repete mereu scolarilor : reflectați, gândiți-vă bine, nu v'aduceți aminte.....?

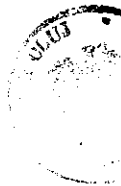
Nici nu putea altfel. El întreba, de exemplu, la aritmetică: De câte ori se cuprinde 7 în 63? Copilul ne fiind de loc preparat pentru acesta, cu mare greutate, dupe multă gândire d'abia puté să răspundă. Pe când acum, dupe metodă, copilul are sub ochi în 9 locuri câte 7 pietricele sau alte lucruri, el a învățat să le numere ca 9 șapte puse unele lângă altele; el numai are deci trebuință să și bată capul pentru ca să răspundă acestei întrebări; de și i s'ar face întâia oră această întrebare, adică că 7 este cuprins de 9 ori în 63, dar copilul știe pozitiv cea ce este întreat întâiași dată acum, pentru că el cunoște de mai nainte toate elementele. Tot așa este în toate ramurile metodei.

A doua observație făcută de Krüsi este următoarea : «Vorbete și figurele ce eu înfățișez una câte una scolarilor mei, pentru ca să 'i învăț a citi, fac asupra lor o impresie cu totul deosebită de a fraselor compuse date copiilor dupe obicei.» Krüsi examinând atunci mai de aproape aceste frase, le găsi compuse astfel în cât e cu neputință copilului să aibe cé mai mică idee limpede despre natura a-parte a fie căru-i termen cari le compune. Copilul nu zărește, în aceste combinări de vorbe, nici un element simplu și cunoscut lui; ci vede în ele numai o amestecătură incurcată și nentelésă de lucruri necunoscute, de care învățătorul se servește, pentru ca să 'l împingă, contra instinctelor lui, fără să fie séma de puterile lui și prin tot felul de sfortări, pentru ca să 'l împingă să învețe șiruri de idei cari i sint cu totul streine în sineși și cari, afară de acesta, i sint înfățișate prin vorbe tehnice, necunoscute lui. Krüsi vede că eu lepădam această marfă a pedagogilor noștri și că făceam pentru școlarii mei cea ce natura face pentru sêlbatici, puindu-le tot-dauna sub ochi

numai câte o singură imagine, apoi căutând un cuvânt pentru această imagine. El vede că această simplă înfățișare de imagini nu provacă din partea lor nici o judecată nici o concluzie, pentru că nu intră astfel în capul lor nimic care să semene unei tese sau care să li se de ca având un raport ore care, cu adevărul său cu erorea; totul li se înfățișează numai ca materie de observație; li se dă în mână, ca să dică așa, un fir de ață care, legând descoperirile lor din ora întâia cu cunoștințele ce vor dobândi prin educațiune, i va conduce mai târziu în mersul lor de înaintare. Din ce în ce mai mult, Krüsi se pătrunse de geniul metodei și i recunoscă tendința generală d'a reduce toate mijlocele de învățatură, în fie care ramură a științei, la primele elemente și a nu adăuga nici o dată de cât puțin câte puțin și în doze mici acestor elemente, așa în cât, tot adăogând mereu, să se dobândescă un progres ne curmat și fără lipsuri. Și din di în di, Krüsi se arată mai dispus să lucreze cu mine în acest spirit, și mi ajută de complectai un abecedar și o aritmetică, întemeiate numai pe aceste principii.

Din întâele zile ale tăvărășiei noastre, Krüsi arătase dorința de a se duce la Bale să povestescă lui Tobler⁽¹⁾ cu care era strâns legat, morțea lui Fișer și să i vorbescă despre situația actuală. Eu profitaî de ocașie și i spusai că aveam neapărată trebuință de ajutor pentru lucrările mele literare și că aș fi încântat, dacă s'ar puti să mi asocieze pe Tobler, pe care l cunoșteam din corespondența lui Fișer. Î dișei de asemenea că, pentru executarea programei mele, mi ar fi încă foarte trebuincios un profesor care să știe desina și cânta. Krüsi se duse la Bale, unde vedu pe Tobler, care se decise pe dată să primescă propunerea mé și dupe câte va săptămâni, el și sosi la Bertud. Când află de la Krüsi că aveam trebuință și de un desinator, el se gândi la Buss care de asemenea nu stete la indoelă să primescă propunerea lui.

(1) J. G. Tobler (1769 - 1843), născut la Torgen, stete cu Pestalozzi 7 ani, ca profesor de istorie și de geografia. În 1807, el fondă o școlă industrială la Mulhusa, stabili la St-Gall o casă de educație.— Tobler este unul dintre cei mai principali colaboratori literari ai lui Pestalozzi.

Iacă opt luni de când Tobler și Buss sint la mine. Amice Gesner, creș că ți va face plăcere să știi esact cea ce experiența i a învățat asupra chestiunii de care ne este vorba. Tobler a fost cinci ani dascăl într'o familie foarte mare din Bale. Iată părerea lui asupra stării actuale a întreprinderii mele și asupra carierii lui.

«Deși in timp de șase ani m'am pus tôte silințele, rezultatele învățământului meu n'au conrespuns așteptării mele. Puterile mintale ale copiilor nu creștău in proporție cu silințele mele nici chiar in proporție cu cunoștințele lor reale. De asemenea nici noțiunile isolate cu cari încărcam mintea lor nu păstra o legătură strinsă și nu se fixău solid și trainic.

«Am întrebuințat cărțile cele mai bune scolastice. Dar, pe d'o parte, ele cuprind vorbe din cari copiii înțeleg puține; pe d'altă parte, ele sint atât de mult pline de idei cari trec peste cercul experienței lor și așa de depărtat de modul de observațiune propriu etății copiilor, in cât trebuia să perd afară din cale mult timp, pentru ca să le esplice cea ce nu puteău înțelege ei.

Și apoi chiar aceste esplicațiuni, cu tötă munca și cu tötă bătaea mă de cap, n'aducău mai nici un folos pentru dezvoltarea adevărată a înțeleginței lor; era dabia ca o rață luminosă care să strecoră ici și colo într'o cameră întunecosă prin crăpăturile ușei sau ale păreților. Cu atât mai mult era de asemenea pentru acele cărți cari se cobor până in adâncimile cele mai de jos ale cunoștințelor omenestii sau cari se ridică, pe d'asupra norilor, piñă la sanctuarul luminei eterne fără să permită copiilor a pune piciorul pe pământ, și unde totuși ómenii trebuiesc neapărat să lăcuască mai întâiu, dacă este adevărat că ei invată să mērgă înainte de a învăța să sbóre, și dacă le trebuie aripă spre a se ridica la cé mai mică înălțime.

«Sentimentul confus al tuturor acestor rele al învățământului mă conduse de timpuriu să încerc a amusa pe școlarii mei cei mici de tot puindu-le dinainte felurite lucruri; cât despre cei mai mari, căutai să le dau noțiuni limpede întrebuințând învățământul socratic⁽¹⁾. Prin întrebuințarea de

(1) Veđi Nota 1 de la pagina 388 No. 11 al acestei reviste

lucrării, școlarii micuții câștigă deosibite cunoștințe. Însoțit această metodă de procedurile arătate de cărțile cele mai bune; dar toate cărțile de cari voi să mă servesc în acest scop; erau scrise așa, că ele presupuneau cunoscut cea ce trebuia să facă mai întâiu cunoscut copilului, voese să țină limbajul. Tot așa era și cu învățământul meu socratic ce făceam cu școlarii mai mari, adică prin ele dobândiam rezultatul ce produce și ce trebuia să producă ori-ce explicație ce nu găsește un punct de rezim în cunoștință.

Maxime culese din dogmele vechilor înțelepți

Sint mulți oameni cari se întrec în glume, dar foarte puțini cari să se întrecă pe calea virtuții.

Atunci e cine-va avut, când se mulțumește cu ce are.

Omenii cer adesea ceea ce li se pare bun, nu însă ce e în adevăr bun.

Omenii, adesea-ori, nu iau sémala la ceea ce le vine în gând fiind deștepti, dar se sperie de ale lor vise, și de multe ori esaminează, cu mult interes, ceea ce se petrece în cap când dorm.

Dorințele și poftele nemăsurate sint izvorul tuturor nenorocirilor, de care suferă întreaga omenire.

Pântecel e prăpastia vieții

Clevetitorul mușcă mai rău de cât animalele sălbatice, iar lingușitorul mai rău de cât cele domestice.

Omenii cari vorbesc frumos despre virtute fără să o practice, cum și oratorii cari vorbesc bine fără să lucreze ast-fel, sémână cu instrumentele de musică, care dau sunet plăcut dar n'au simțiment de tonul lor.

E mult mai bine să se console cine-va de nenorocirea ce l'apasă de cât să se spânzure.

Corónele și decorațiile sint semne de glorie așa de șubrede ca bășicile ce se fac pe apă și se sparg îndată.

Aurul este scump, pentru că are mulți invidioși.

Este o ușurință pentru astronomii și matematicii ce studiază astrele cerești: sórele, luna și stelele, fără să cunoscă mai întâiu lucrurile dimprejurul lor.

Lucrurile cele mai folosite sint adesea cele mai puțin stimate.

Aprópe totă lumea trăește în servitute, căci servitorii se supun stăpânilor și acestia patimilor.

Ómenii daú de milă mai lesne orbilor și șchiopilor de cât filosofilor, pentru că mai lesne devine cine-va orb și șchiop de cât filosof.

Diogene.

O viață scurtă și plăcută e mult mai de preferat de cât lungă și cu supărări.

Plăcerea fiind un bun dorit de toți, trebuie respinsă când răul ce reese din ia covârșește mulțumirea.

Plăcerile spiritului sînt mai folositoare de cât ale corpului, căci corpul nu simte de cât durerile de față, pe când spiritul le simte și pe cele trecute și pe cele viitoare.

Rangul apreciat după decorații este parodia valorii personale.

Cînd sîntem în glorie, lumea e cu noi, cînd am cădút ne este contra saú ne și despretuește; deci, mai bine să trăim în pielea noastră de cât în opinia altora.

Repausul fără studiú e un fel de mórte, care pune pe om de viu în mormânt.

Fericirea aparține celor cari se mulțumesc de poziția ce au.

O sută de nebuni puși în cântar nu fac cât un înțelept

Viața nebulului e mai amară de cât mórtea.

Lipsa naște durerea. Plăcerea și abundența nasc urátul; deci, ómenii săraci sufer de durere și cei bogați de urát.

Nefericirile exterioare le suferim mai ușor, iar cele interioare mai greú, căci destinul se schimbă, dar propria noastră calitate rămâne neschimbătoare.

Corp bine organizat și sănátos, caracter nobil, umóre veselă și cap capabil sînt bunurile de căpetenie pentru a noastră fericire.

Veselia e flórea fericirii.

A sacrifica cine-va sănătatea carierei, studiului, măriri și cu ose-bire petrecerilor abusive, e o nebunie neertată; din contră, totul trebuie să cedeze sănătăței.

Mórtea fiind o încetare de orí-ce simțire, este un ce, care nu ne privește în nici un mod, de óre-ce noi nu avem, nici un amestec cu dînsa, căci pe cînd noi sîntem în ființă é nu este și îndată ce é este, noi nu mai sîntem. Deci cînd cine-va e în lume, e fórte natural d'a voi să rămână pe pămînt, atát cât plăcerile îl țin legat în lume și nu trebuie ca cine-va să cerce cé mai mică mahnire eșind din lume, întocmai cum nu simte cine-va cînd se scóală de la o masă după ce s'a săturat.

Epicur.

SURDO-MUȘII

și

METODA DE A'I FACE SĂ VORBESCĂ⁽¹⁾

Cum trebuie să se începă învățătura surdo-mutului ?

Vrând să începem articulația, nu trebuie să plecăm de la sunetele ce copilul surdo-mut scote din pieptul său, fără să aibe conștiință de ele; pentru-că aceste elemente întunecose, scose de surdo-mut de la sineși, în genere sînt niște sunete nasale, guturale sau răgușite, foarte displăcute auzului, apropiindu-se mai mult sau mai puțin de sunetele vocale ale auzitorilor, dar prezentând greutate, adese neînvînse. Aceste sunete aduce o încercătură serioasă învățămîntului; de aceea învățătorul trebuie să le înlătore și să se siléscă a depărta de la ele atenția școlarului său.

Orî-ce profesor de articulație știe că este mult mai bine să creeze sunete de cât să le corige. Căci, de ce folos vor fi în practica învățămîntului său niște sunete sau articulațiuni isolate pe cari el nu le va puté întrebuița pe dată? Învățătorul va trebui să le părăsescă, pentru-ca să se dedea unui învățămînt mai rațional, unei metode progresive așa ca literele cele mai ușor de pronunțat să serve ca punte de trecere la cele mai grele. Afară de acesta, va trebui să dé școlarului cât mai curênd, un scop practic, prin formarea de vorbe a

(1) Veđi No. 6 [pagina 217—222] din acéstă revistă.

căroră semnificare să i se facă cunoscută; astfel, școlarul se va convinge despre însemnătatea învățătorei ce i se dă; se va incuragia în eforturile sale pentru a învăța să vorbească.

Ordinea în care se vor învăța literele

Care este succesiunea literilor ce trebuie adoptată ?

«Esperiența m'a condus, dice D-l Magnat, să arangez sunetele astfel încât întâiul să prepare calea celui d'aldoilea. Orî-cine înțelege că, a învăța articulația pe surdo-mut, nu i se pot presenta sunetele sau semnele (literele) cari le înfățișează așa precum acesta se face pentru copilul auditor; căci, pe când pentru acesta nu este nevoie să mă preocup de organele cari concură la producerea vorbei, pentru acela, lucrul important fiind înainte de orî-ce producere a sunetului, totă atenția dascălului va fi îndreptată asupra literilor reprezentând sunetele cele mai ușore de articulat și având o asemănare mecanică.»

Incepând cu literele labiale, foarte adese în prima lecție copilul articulază **p, t, f, v**, litere la a căroră pronunțare se observă ușor mișcarea organelor respective. Totuși, dacă, în scopul de a învăța pe surdo-mut toate sunetele limbii cât mai curând, încep cu sunetele cari au legătură între ele, trebuie să mă feresc de a l învăța *tôte* consunele una după alta și acesta pentru motivele următoare: 1° pentru că celelalte organe vocale ale copilului nu trebuie să rămână în nelucrare; 2° pentru-că învățământul silabic care presentă multor școlari greutăți foarte serioase, ar începe pré târziu; tot așa ar fi și cu partea practică a învățământului.

În articulația consunelor, școlarul trebuie să emită, să spună, *valórea* nu *numele* literrei; căci la fie-care literă trebuie să deosebim două lucruri, adică numele și *valórea* ei.

Așa, de exemplu, litera acesta **p** are numele **pe**, pe când *valórea* ei fonică (sunetul) o dau organele vocale puse în mișcare prin pronunțarea ei; de acea semnul acestei litere(**p**) este acela ce s'aude la pronunțarea în vorbele **cap, tap, dop**, etc.; sunetul literrei **c** s'aude la pronunțarea acestei litere în vorbele **lac, pac, fac**, etc; sunetul literrei **t** s'aude la pronunțarea ei în vorbele **tot, pot, pat**, etc.

Maî nainte de a forma silabele, școlarul va învăța să emită, să pronunțe a parte fie-care literă (consună și vocală; pentru ca să se potă pronunța curat și deslușit pe cât se pôte); de acea învățătorul îi va corige pe dată defectele cari ar puté să fie în articulațiunea lui, căci aceste defecte devenite obiceiuri vor persista cu totă stărnința lui de a le îndrepta); maî târziu, când atenția sa va trebui să se concentreze asupra *expresiunii cugetării sale*, niște corecțiuni repetate întrepundu'l mereu ar vătăma învățarea lui.

În genere, surdo-muții dau un rcsunet nasal tuturor sunețelor; pentru-ca să preîntêmpine acest defect, nu trebuie să se încépă, dintâiu învățarea literelor nasale; afară de acestea, învățătorul va avé mare grijă ca literele linguale să nu se articuleze pré aspru; va priveghia de asemenea ca articulațiunea consunelor să se prelungiască în destul. Din contră, sunetul vocalelor nu va fi preluugit.

În fine, o condițiune principală pentru-ca surdo-mutul să aibe pronunțarea înțelésă, este să i se observe vorbind legile intonațiunii. să i se arate deosibitele valori ale sunețelor **a, ă, e, é, i, î, î, o, ó, ai, aũ;** etc; precum și silaba unei vorbe asupra căriia el trebuie să accentueze maî mult saũ vorba principală a unei frase ce el va trebui s'apeze în vorbirea sa.

Scopul principal către care tind silințele învățătorului este de a face pe surdo-mut să vorbescă cât se pôte maî natural.

Surdo-mutul nevorbind, aerul intră în plămâni sêi, nu-maî prin nas; de asemenea în respirație, el ese prin nas; rareori gura lui jôcă rolul de organ respirator; é este maî tot-d'a-una închisă, de acea și sunețele ce scôte el de la sineși, negreșit că sint nasale, defect ce va trebui corigiat cu grijă în funcțiunile lor, plămâni primind numai aerul propriu respirațiunii n'aũ dobândit gradul de putere necesar pentru producerea sunețelor.

Profesorul va începe decî învățământul articulațiunii prin exercițiul plămânilor cari constituesc partea esențială a organului vocal. El va respira însuși încet, dar cu destulă putere fără să trecă peste o respirație naturală, și puind una din maî-

nele școlarului pe pieptul său, și célelaltă pe spatele său, îl va pune să observe mișcarea ce aerul produce în pieptul său, apoi îl va angaja să'l imiteze, va pretinde de la școlarul său ca să respire cu plămâni plini și să lase a'i scăpa suflarea numai puțin câte puțin, dar fără înterupere. Acest exercițiu este foarte important, atât pentru dezvoltarea plămânilor cât și pentru a dobândi putere bună în emisiunea vorbei. Școlarul nu va respira prę iute nici prę adese, pentru-ca să pótă citi sau articula o vorbă de mai multe silabe sau chiar o frază fără s'o tae printr'o resuflare grăbită care ar face-o neînțelėsă. Dacă, în acest exercițiu, școlarul lasă să trecă prin nasul său o parte din aerul ce a respirat, trebuie să se corecteze acest defect care ar persista în tot cursul articulațiunii și ar da vorbei lui un ton pe nas foarte displăcut.

Cel mai bun mijloc de întrebuințat pentru această corecțiune este apucarea nasului, adică închiderea nărilor școlarului.

«Am școlari, dice D-nu Magnat, cari la intrarea lor în pensionatul meu nu puteau stinge lumânarea cu suflarea nici la depărtarea de o schiopă, acesta este proba cé mai învederată despre slăbiciunea plămânilor lor. Vorbirea însă a unui asemenea școlar va ave claritate și limpedime numai când plămâni lui vor fi atins un grad de putere indetulător, pentru ca să stingă o lumânare departe de gura lui la 40 sau 50 centimetri. Totuși, dacă este neapărată trebuință a insista asupra acestui exercițiu, nu trebuie însă a'l prelungi până la ostenirea școlarului, el va fi în proporție cu puterea lui corporală, adese repetat, va ține puțin la fiecare dată.

S'au născocit felurite instrumente pentru ajutorul institutorului în dobândirea sunetelor, s'au întrebuințat spatule, un fel de linguri cu două căpătée pentru ținerea limbii, s'a întrebuințat cleștișore pentru ținerea limbii într'o poziție óre-care sau pentru a o ridica. Dar introducerea degetului școlarului în gură pótă implini la trebuință, același lucru. Óglinda însă este instrumentul care are în adevăr óre care folos. Când se trage la început atenția școlarului asupra mișcărilor buzelor pentru ca el să le imiteze, el privește mai ales

la ochii dascălului său, astfel că el perde în parte tocmai ceea ce este mai însemnat în articulațiune.

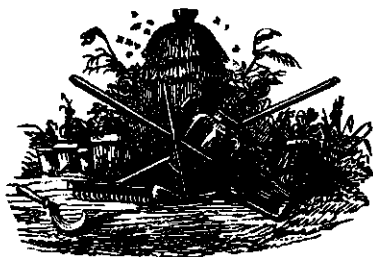
Acest rău încetază numai dacă profesorul se pune cu școlarul său înaintea unei oglinde. Școlarul vădând de o dată mișcarea gurei sale și a profesorului său, între cari el poate stabili o comparație care, prin încercări repetate, îl pune în stare să și corige defectele sale de pronunțare.

Totuș oglinda nu este neapărat trebuinciosă, adesea poate fi înlocuită cu folos printr'un școlar care dupe ce el a biruit greutățile, este în stare să le explice, prin semne, școlarului nou și să îl ajute a le birui și el.

În scopul de a da putere glasului școlarilor lor, unii profesori îi pun să țină lung timp acelaș sunet. afară de alte rele cari decurg din această urmare, é produce un rău mare că ostenește grósnic organele vocale ale școlarilor. De unde vocea lor la începutul lecțiunii sonoră, la sfârșit devine un fel de țipet plângător, răgușit, ostenit. Neavând nici o idee despre sunet, copilul nu înțelege scopul ce și propune dascălul, de aceea acest exercițiu îl fatigă, descuragază și îl face să prinză desgust pentru lecțiunile de articulațiune.

Creșterea și îngrijirea albinelor la sate

Creșterea albinelor ar trebui să fie una din ocupațiunile cele mai însemnate pentru ómenii cari trăesc la țară, fiind că această lucrare nu cere mai nici o cheltuială; cu toate acestea produsul acestor prețioase

insecte este însemnat. Fie-care stup aduce pe an un folos bănesc mai bine de 10 lei noi cel puțin.

De la o vreme încóce, însă îngrijirea albinelor, această ramură a

agriculturei noastre, se pare neglijată, și asta o dovedește ori-ce om care trăește la țară, căci înainte vreme mai mulți sătenii aveau un mare număr de stupi și se ocupa serios de creșterea albinelor, iar acum se vedă puțini, cari să mai îngrijescă de dăsele. Căra din pricina acăsta a început a se scumpi, ba în loc să avem lumânări de cêră curată, vedem altfel, o cêră falsificată cu felurite grăsimi, cari aprindându-se, produce un fum nesuferit și vătămător sănătății.

Ar trebui să ne ocupăm serios de creșterea albinelor, și la asemenea ocupațiune gândindu-mă, ieau curagiul a face o descriere pe scurt despre modul cum se creșcă albinele pe la țară.

D-l Eliă Baican, fost revisor al școlilor din județul Ilfov, cerea de la învățători să adune felurite obiceiuri de la sătenii, cum și cunoștințe originale asupra millocelor cum se creșcă albinele la sate, și după acăsta se luară mai mulți revisori din țară și discutară cu învățătorii asupra chestionarilor propuse de D-l Baican. Dar puțin s'a făcut.

Eu încurajat de povătuirile D-lui Baican am și început a'mi procura de atunci vre-o câți va stupi și a mă ocupa de creșterea albinelor.

Din gura sătenilor, care se mai ocupă cu acăstă ramură agricolă am adunat următoarele cunoștințe :

Ca să ne putem procura stupi cu albine, acăsta o putem face în două moduri : sau că prindem un roi de aiurea, sau că cumpărăm un stup bun și sănătos de la vre-un cultivator. Dar în acăst mod din urmă cam costă mulți bani, de ore-ce un stup se cumpără cu mai bine de două-deci lei noi, și nu pôte fi sigur ori-cine de reușită, fiind-că pôte să fie rău îngrijit înainte și móre. Să fim dar economicoși, și ca să fim siguri de o bună reușită să ne silim a prinde roi.

Ce este însă roiul și cum se prinde ? În general prin roi se înțelege o reunire de mai multe albine, având în capul lor o albină mai mare, după care se conduc cele-lalte și care se numește *Matcă* sau *Regină* ; se despart dintr'un stup și se stabilesc în altă parte. Causa roitului se dice de unii că, este înmulțirea albinelor într'un stup, iar după altii dorința Mătcii de a scăpa de rivalitatea celor alte Mătcii mai tinere.

Înainte de a pleca roiul se observă ore-care pregătiri în stup. Cu câte-va zile înainte albinele se duc de viziteză scorburile de copaci scũ alt-ceva, ca să știe unde să se stabilească. O dată găsit locul, acele albine se duc de vestesc pe cele-lalte din stup, apoi se întorc mai multe să vadă împreună viitorul locuință încredințându-se bine se întorc la stup și se pregătesc să plece tôte. Plecarea se face pe un timp cald și liniștit, cam de la 10 ore dimineața, pînă la 4 ore după amiazi. Epoca roitului începe de prin luna lui Mai și ține tot timpul călduros. Adesea-ori s'a văzut că un stup sănătos roește de 4 și de 5 ori pe vară.

Când pleacă roiul se arată ore-care semne: Matca începe a cânta; cu câte-va zile înainte, se aude un șgomot, unele albine es p'afară și se pun pe păreții stupului ; bărbații, numiți trântori, fiind leneși, se iugri-

jesc a eși mai dinainte. Sosind momentul plecării, albinele încep a eși din stup una câte una și se află în aer împreună cu Matca. Dacă se află vre-un arbor în apropiere, se agață de crăcile lui să se odihnescă, făcând ast-fel o masă considerabilă atârnată în aer. În astă stare albinele așteptă călăuzele, cari trebuie să le conducă. După sosirea călăuzelor albinele plcă, și dacă distanța pînă la noua locuință este pré mare, se mai opresc ca să se mai repauseze.

Cultivatorii, cari vor să se ocupe cu educațiunea albinelor, pândesc cu multă grijă momentul roiului; pregătesc ulee, le curăță, le spală și prind roiul care voește să plece. Când roiul este în aer, cultivatorul începe a fluera suptire, aruncă cu pulbere înaintea lui, spre a'î împedica mersul și a'î face să se oprască. Indată ce roiul s'a oprit pe un pom, venim cu uleiul și 'l legăm de desupt, iar cu o mână scuturăm arborul, și albinele cad în ulei; în acel timp mai aprindem și cărpă, ca, cu fumul să le putem ameți spre a nu ne puté înțepa. Unii cultivatori stropesc uleiul mai nainte cu saramură de sare. Une-orî se întâmplă ca roiul să se pue pe un trunchiú de copaciú, când nu' l putem scutura; în casul acesta trebuie a lega cu o funie uleiul d'asupra roiului, iar de jos cu un băț cu cărpa aprinsă, gonim câte puțin albinele pînă să mută tóte în uleiú. Apoi il luăm binisor, il astupăm la gură cu o pânză și 'l punem ast-fel la un loc curat, întorcându-l după obiceiú cu gura în jos. De desupt ca să nu tragă umeđelă 'i punem un fund. În acéstă stare albinele puse în uleiú (stubeiú) iea numirea de stup, iar locul, unde se așază stupii se numescé *stupărie*.

În stup sunt trei feluri de albine: *Matca* sau *Regina* care este mai mare de cât tóte și de care ascultă albinele, *bărbații* sêu *trántorii* și *albinele lucrátore*.

S'a đis că stupăria șe numește locul sêu ocolul, unde s'aú așezat stupii. Alegerea unui asemenea local trebuie făcută în óre-care condițiúni speciale spre a asigura sánătatea și înmulțirea albinelor. Ast-fel dar trebuie să îngrijim ca stupii să fie puși cu fața spre răsărit, pentru ca albinele să se pólă deștepta cât mai de diminéță, căci atunci se póte recolta mierea mai cu abondanță. În cas însă dacă stupii ar fi puși spre apus, atunci albinele se deșteptă cam târđiú și găsind florile uscate de arșița sórelui, nu pot recolta miere cu abondanță.

Să ne ferim de a pune stupii aprópe de ziduri și de garduri, căci acolo se pot aduna șóreci, șiopărie, brósce, păegini și alte lighióne vătămátore vieții albinelor. Locul trebuie a se căuta cât mai ridicat, să nu fie umed, căci aburii de apă produc mucezélă în náutrul stupilor, mierea se face apósă și oțetită, fiind tot o-dată vătămátore pentru sánătatea albinelor.

Este bine ca stupii să se așeze în vecinătatea liveđilor și a altor plante cari aú flori. Săténul așază stupii în grădina sa care este plină de asemenea flori. Nu trebuie însă să așezăm stupii sub pomi, ci mai departe, spre a puté străbate sórele și a evita umezela. În apropiere este bine să fie vr'un riu sêu isvor, spre a puté albinele să bé apă, iar

de nu va fi rișu său isvor, putem face un sghiab, unde le punem apă și pe d'asupra apei să avem grijă a pune trestia plutitoare, ca albinele să se pōtă agăța de acē trestie, și a nu și periclită viața în apă.

Intru cât privește formele uleilor, acestea sînt sub diferite forme: unele sînt făcute din trunchiul de salcîă, salcâm său alt-ceva scobit pe dinătru și făcut ast-fel ca un buduroiul lung de trei palme, d'asupra îi punem un fund și cu acoperiș, spre a se depărta apa de plōe, înăuntru la mijloc înplântăm în părății uleiului cāte-va bețe încrucisate, destinate spre a și forma între ele albinele faguri, îi lăsăm mai jos o uscioră mică. pe unde să pōtă intra și eși albinele din stup. Altă formă de ulee sînt cele făcute din scānduri în formă de lădi bine încheiate, avēnd o înălțime tot de trei palme, iar lățimea de două, în față lăsăm o ușă mare, care să se deschidă și să se închidă după voe, iar mai jos una mică pe unde să trecă albinele

Catā să nu uităm că stupii trebuiesc așezați pe niște scaune înalte, apre a putē fi feriți de umezēlă și de diferite lighiōne. Vara nu trebuie să mutăm stupii dintr'un loc într'altul, fiind că se întāmplă ca unele albine să însereze pe cāmp, și întorcēnou-se tocmai a doua și r gtaa locuința știută mai nainte și șed acolo pānă pier.

Inimiciul albinelor. Ca tōte vietățile albinele și-au inimici lor. Active adunatătore de provisiune pentru iarnă, se găsesc cu tōte astea ființe invidiose și leneșe, cari vin să le pismuiască rezultatul muncii lor.

Intre acei inimici sînt :

1) *Gărgăuni.* Aste insecte, ce sînt mai mari de cāt albinele, locuiesc în copaci găunoși, pādesc albinele, le prind și le mănāncă, Pentru a și stîrpi, mijlocul cel mai sigur este de a afuma scorbura unde locuiesc cu puciosă, său de a aprinde focul în copacii.

2) *Sōrecii și nevāstuicile.* Aceste rođătore intră nōptea în întrul stupilor și mănāncă mierea. Mijlocul de a scāpa de aceste lighiōne este de a construi ulciul bine încheiat peste tot și sēra să astupăm ușulița pe unde es albinele cu un oblonăș, care se trage după voe.

3) *Viespele.* Aceste insecte intră în stup omōră albinele și le mănāncă mierea. Ca să le stîrpim trebuie să stricăm toți fagurii de viespe de prin podurile caselor și din găurile unde se află.

4) *Viermii sau larvele* produse de ouăle fluturilor de nōpte. Larvele acestora își fac galerii în mijlocul fagurilor și mănāncă o cantitate mare de cēră. Ast-fel de insecte se înmulțesc fōrte lesne și în puțin inundēză cu totul stupul. Mijlocul cel mai sigur de a scāpa de acești inimici, este de a schimba albinele din acel stup, cāci este cu neputință a le urmări în galeriile lor. Ca să mutăm albinele, desfundăm stupul atacat la capul de sus, și venind cu cel nou îl punem d'asupra, iar de desupt cu o cārpă cu fum minām albinele cāte puțin pînă s'au retras tōte în noul stup, pe care îngrijim a l pune după regulă la locul obișnuit.

5) *Furnicile* cārora le plac fōrte mult mierea și larvele. Spre a le im-

pedica de a se urca în intrul stupilor, trebuie ca picioarele acestora să fie puse în niște vase cu apă.

6) *Rônduricele* în timpul noros vin împrejurul stupilor și prindând albinele le duc puilor. În asemenea întâmplări să dărâmam cuiburile din jurul stupilor.

7) *Păiejenii* prind albinele în pânzele lor seú le mănâncă chiar în intrul stupilor. Să căutăm prin prejur și prin crăpăturile uleelor și gă-sindu-î să le rupem casele și să 'i omorâm.

8) *Bărbații numiți trîntori* consumă tótă mierea în unele timpuri, atunci trebuie să schimbăm albinele în alt ulciú.

9) *In fine albinele* se atacă unele pe altele. Dacă se întâmplă ca o albină rățacită să vie în alt stup, albinele păđitóre o pipăesc și îndată o omóră. Când un stup n'are destulă proviziune, albinele plécă cu gră-mada și năvălesc într'un stup vecin; albinele d'ací încep lupta și în curénd putem vedé o mulțime de albine mórte. Astă luptă se întâmplă când se tae stupii fiind că albinele sînt atrase de mirosul mierii. Spre a împedeca lupta trebuie ca după ce am relezat un stup să'l acoperim bine câte-va ȓile cu o pânză.

Conservarea stupilor iarna. Stupii se păstréză iarna în temnicuri, fă-cute în condițiuni sănătóse, uscate și aerisite, pe jos se pune nisip spre a nu puté face șórecii găuri, căci mănâncă mierea. Stupii se așaȓă în pozițiune orizontală, adică culcați, pe niște scauue ridicate de la păm-ént. I punem unul peste altul cu gura la față și cu fundul spre pärete, ast-fel ca să putem observa din când în când starea lor. I lăsăm acolo pină primăvara. La acest timp i scótem și i punem la locul de stupărie.

Retezarea stupilor. Mierea se tae de treí ori pe an: *primăvara* după ce aú trecut treí patru ȓile de la scóterea din temnic; *vara* îndată după ce a roiat; *tómna* pe la 15 August. În acest timp din urmă tre-bue să avem în vedere iernatul albinelor. Dacă s'a întâmplat ca iarna să nu fie miere de ajuns pentru hrana albinelor le punem miere de la altele într'un vas, seú de putem pune și zachăr. Când tăem mierea se retéză fagurile, nu însă tot ei pe jumătate, cu u neuțit lung și încovoiat la vêrf cam de un lat de mână. Pentru a ne feri figura de înțepatul albinelor să punem la cap o mască de sîrmă, iar la mîini să punem măn-uși de piele. Spre a gonii albinele din faguri punem de desuptul stu-pului cîrpă aprinsă, fumul face a le gonii pe tóte însusul stupului. După ce am tăiat mierea, se strîng fagurii făiați la un loc într'un vas. Ca să scótem mierea din cêrá, punem fagurii de-i încăldim puțin la sóre seú la un coptor, după aceia stórcem cu mîinile fagurile și mierea se scurge din cêrá într'un vas deosebit. Cêra rêmasă o ferbem bine într'o cãldare la foc, după aceia o turnăm într'un sãculeț făcut din in seú cã-nepă, o stórcem pe o scãndură curată pusă oblic, apăsând peste sãcu-leț cu un lemn cilindric ca un făcăleț pină se scurge cêra bună într'un vas. Ce nu se póte scurge rêmâne în sãculeț și se numește *boștimă*. Cêra cé bună o mai încăldim încă o dată la foc și făcënduse liquidă, o

turnăm în vase smălțuite. Cera răcindu-se ia forma vasului. În această stare avem cera curată și se numește *stoiu de cera*.

Fie-care stup bun și sănătos produce pe fie-care vară câte 10 oca miere (cântărită cu balauța) și 2½ oca cera. Mierea se vinde cu un leu nou ocaua, iar cera cu 5 lei ocaua; în total un stup aduce un venit anual mai bine de două-deci lei noi. Facă acum fie-care socotală, cât ar produce 50 stupi? Mai mult de cât lefa unui învățator.

Care nu mi-a fost mirarea, când am văzut că o femeie mēduvā din comuna Bucșani, jud. Vleșca, crește 90 de stupi, și un unchēs în comuna Ciorogārla jud. Ilfov, ține 50 de stupi?!

Construcția fagurilor. Resultatul muncii albinelor este mierea și cera, formānd ceara ce numim fagurele, care este situat ca un burete în intrul stupului. În fagure se face depositul recoltelor, se clocesc oulāle, se nutresc larvele și se adăpostesc albinele în cele d'antāiū dīle ale formārii lor definitive. La început fagurele este compuse numai din cera și din o materie numitā *propolis*, însă mai pe urmă i se adaogā și gogoși mātāsōse. Cera o face albina în nisce glaudule speciale, din cari trece prin nisce canale în saci ceriferi. Aști saci sunt aședāți între soldii burții și după voe lapādā cera sub forme de mici foițe. Când albina voește sā dīdēscā celula sēu alveola, ia cu labele din nainte foițele de cera, le bagā în gurā amestecāndu-le cu scuipatul. Ast-fel foițele de cera sunt transformate într'un fel de panglicuțe, cu cari albina zidește alveola. O datā celula terminatā, albina intrā în intru și privește pereții.

Substanța din care albinele fac cera, este mierea supusā unei mistuirii speciale. Când am vrē sā dām insectelor zachār, atunci ar produce mai multā cantitate de cera, de cât când le am da miere. Sā nu uitām dar că, iarna, dacā observām că albinele consumā mierea din stup, sā le dām zachār topit într'o farfuriā.

Forma celulelor este aceia a unei prisme exagonale. Mārimēa lor este aceiași, afarā de celulele bārbaților, cari sunt mai puțin largi, și de celulele Regale, cari sunt mult mai spațiose, fiind-cā Regina trebuie crescutā în tōtā comoditate putinciōsā.

Anecdotă populară.— Un țigan furase un stup de la un Turc.

— Bre! țigane, de ce ai furat stup'al meu, il întrebā Turcul? »

— Nu, cucōne, respunse țiganul, nu l'am furat și pot da cel mai mare jurāmēt.

— Jurā, că alfel îți taiū gātul. adause Turcul. »

Țiganul începu jurāmētul astfel :

« Sā dē D-đeū sā'i albēscā trupul,

« Alui care a furat stupul;

» Mierea

« S'o mănānce cu muerea ;

« Cu cera

« Sā lumineze sēra

«Și cu uleiul
 «Să 'ncălzescă bordeiul»
 «Ho! ho! bre! dișe Turcul,
 «Acu te creș că nu ești hoțul.»

Ilfov, Ogreșeniț, 1885 Decembrie 28.

Dumitru Trițulescu.

Disciplina în Școală

Cred că este de mare importanță să vorbim despre disciplina ce trebuie să domnească în orice școală, deși acest subiect a fost tratat și de alte persoane cu mai multă autoritate de cât mine. Însă nu pot afirma că tratându-se s'ar fi atins toate punctele câte trebuiesc observate în școlile noastre naționale

Acest subiect merită să fie tratat cu atât mai mult și cu atât'a mai mare îngrijire, cu cât se știe că ce mai bună școală este acea unde este și ce mai riguroasă disciplină.

Fără să pretind că în aceste puține rânduri voi atinge toate punctele ce trebuiesc observate în disciplină, sau că dau ce mai bună lecție colegilor mei într'o materie atât de gră, le voi face cunoscut numai observațiunile ce am putut face eu însumi în asemenea materie într'un timp atât de îndelungat, de când mă găsesc în ramura instrucției ca învățător sătesc.

Așa : o adevărată disciplină nu se poate ține de cât prin o exactă supraveghiere din partea învățătorului și prin efectul bunelor deprinderi ce copiii au contractat fără ca ei să coopereze la menținerea disciplinei direct sau indirect. Se numește cooperatiune directă din partea elevilor, când ei sînt însărcinați de învățător cu o parte din supraveghiere, și indirectă când elevii fac raporturi verbale sau în particular asupra conduitei camaraziilor lor.

Nu este vorba aci de casurile excepționale, când un învățător din cauze independente de voința sa ar delega pe un elev cu o parte din autoritatea sa, nici de mersul regulat al unei școle bine organizate, ce are la îndemână tot ce-i trebuie; ci voesc să dic, că, fiind față învățătorul, nu trebuie să autorizeze nici o dată pe un elev cu o porțiune din autoritatea sa, sau să priimască raporturi din partea unui elev asupra conduitei camaraziilor lui.

Ca să fiu mai bine înțeles, să ne închipuim că într'o familie s'ar întâmpla ca cel mai mare dintre copii să fie însărcinat a da sēma exactă de purtarea frațiilor săi mai mici. Prin inducțiune să luăm această regulă și pentru școle. Am comite ce mai mare crimă contra regulilor pedagogice, dacă am face acesta. Spiritul familiei nu este spiritul școlii; datorile sau afecțiunile unui fiu sau ale unui frate, nu sînt datorile și

afecțiunile unui școlar. Când se dice că o școlă este o familie, că învățătorul este părintele, că elevii sînt frați între ei și sînt copiii școlei, se face o frumoasă și patetică figură de stil, o comparațiune cât se poate de plăcută spiritului și sensibilă pentru inimă, însă cată să întrebuintăm cu multă finețe această comparațiune subtilă; căci școlă nu este familia, ci numai o imagine a familiei. Asemenea să nu întrebuintăm cu imprudență într'una lucrările alteia.

Un părinte la plecarea sa dice, de exemplu, fiului său; *„George, te las singur cu Vasilică, tratele tîu cel mic, veghiază asupra lui, și dacă va face ceva din câte eă l-am oprit, la întorcere 'mă vei spune.*

Tatăl, vorbind astfel lui George și însărcinându-l cu acesta, îl înaltă în ideia sa, îl deprinde în spiritul familiei lui, îl asociază la complinirea sacrei datorii a educații. George simte de sine că tatăl său i-a acordat cu drept cuvînt dreptul de a-l secunda în cărmuirea familiei; el se simte onorat cu această încredere și datoria frățescă nu-i permite să abuzeze mult.

Dar noi, învățătorii de vom dice, de exemplu, lui George al nostru: *„Lîngă tine sînt elevi leneși, veghiază asupra lor, și dacă ei nu studiază pune-i pe lucru.“* Cu acesta dăm lui George o foarte ră lecțiune; facem cael să seamestece în ceia-ce nu-l privește. George înțetege foarte bine cănoi n'avem dreptul de a-i delega autoritatea noastră; și în fine, că nu este nici de cum obligat să accepte această delegațiune. Înțelege de asemenea că dacă se trimite de părinții săi la școlă, el nu se trimite spre a veghia asupra conduitei altuia, ci de a învăta să se reguleze pe sineși prin mijlocele de care dispune învățătorul. El mai știe încă, că dacă are datoriă ca elev, el are de asemenea datoriă și ca camarad, și că supravegherea nu ține nici de cum de el, nici de alții ca el.

Pe de altă parte, spuind adevărul cu această expunem chiar pe George. Dacă, din bunătatea inimei și pentru a nu-și pierde reputația sa de bun camarad înaintea colegilor săi, el ne va face un raport infidel prin acesta nu l vom duce ore noi înși-ne într'o eróre cu totul gravă? nu l vom deprinde,— grație nouă,— să abuzeze de încrederea noastră și să facă un joc din lucrările seriose?

Și dacă George face acest raport infidel, îl face, fiind-că să seduce une-oră de câte un mic present, saă de vr'o promisiune ore-care. Vedeti dar, unde putem ajunge cu astfel de metódă? Vedeti dar, că cu această metódă facem să se nască chiar germeul vitiului, pe care, de și instare de rudiment, totu-și îl poate pricepe or-cine?

Să lasăm dar pe George al nostru din școlă să se ocupe în liniște de propia sa lecțiune și conduită, fără să l mai însărcinăm cu supraveghierea celorlalți.

Nu pot aproba încă obiceiul ce a început a se introduce în unele școle din streinătate, și mai cu sémă în Franța, adică de a chema pe elevi să se pronunțe prin voturile lor asupra măsurilor de luat asupra

camarașilor lor, în casuri când fac greșeli și chiar asupra pedepsei ce trebuie aplicată (*).

Intr'o astfel de împrejurare eă nu cred că e bine a chiera pe copii la vot. Acest fapt nu este nici de cum un fapt raționabil sau o deprindere pentru viața politică, ci numai o parodie vrenică de ris.

În școală se învață morala; de aci se formedă omul viitorului de aci ne învățăm a cunoște prețul virtuții; de aci se naște germeul de a deosbi binele de rău, a cunoște ce este al meu și ce este al altuia, de a prețui valoarea muncii și de a recunoște ca principiu al tuturilor, ca punct de rezistență, pe ființa ideală, pe D-deu!

Copiii aă tot d'a-una necesitate de indulgență. Bunătatea,— al cărui obiect continuă sint ei,— trebuie să se reflecte asupra lor. Amabilitatea, dulceta, amestecate cu seriositatea necesară, sint farmecul care trebuie să radieze asupra lor.

Pe de altă parte, se știe că un copil este mai lesne dispus să disculpe pe camaradul său, să ceară grație pentru el, iar nu ca el să judece și să pronunțe pedepsa lui. Acesta ar însemna o adevărată răsturnare a raporturilor stabilite prin însăși natura lucrului.

Cât pentru preț, se știe, că copiii se cunosc în perfecțiune unii pe alți, că ei pot aprecia meritul camaradului lor, mai bine de cât oricare altă persoană. Dar ore măsura inteligenței lor, etatea, noțiunile confuze ce ei posedă, nu îi pôte ore însela de multe ori?

Cine nu știe de câte ori s'a privit de ei ca stupid un elev de o inteligență superioară!

Cine nu știe că Alexandru de Humbold în etatea copilării, era privit ca cel mai stupid din elevi; cu toate acestea în urmă a devenit cel mai celebru bărbat al lumii!? (**)

Cine nu știe de câte ori s'a numit și se numește încă ipocrit acela a cărui pietate este sinceră!?

Asemenea, de câte ori s'a numit încăpățanat un elev care are curajul de a rezista rețelilor consiliilor!

Iată ce se pôte întâmpla, consultând opiniunea copiilor asupra unui fapt, asupra unei întâmplări, asupra calităților camaradului lor!

Dacă nu se cuvine ca copiii să se asocieze cu nici un chip la puterea învățătorului și a fi investiți cu atribuțiunile lui, încă mai puțin nu se cuvine a esercita sub aceste determinațiuni ore care influență făcend aceia ce se numește raporturi.

Nu trebuie (afară de casurile cele mai mari ce ni leva indica prudenta) să provocăm nici un fel de raport. Un învățător lipsit de metodă, are câte o dată recurs la acest mijloc pentru a manține disciplina, el găsește aci, în adevăr un ajutor momentan. Dar se nu întrebuintăm mijlocele, ce produc mai mult rău de cât bine. Pârăciunea este ce d'antăiu care pôte face parte din numărul acestora.

*) Barran, „*Direction Morale*“

***) Isis, Anul al II-lea.

Se întâmplă de multe ori casuri, când raporturile ni se fac, fără ca noi să le provocăm și acesta din cauză că sînt copii, cari sînt înclinați la acesta fie în speranță de a căpăta grațiile învățătorului fie din gelosie, din hainie, din dorința de resbunare sau de plăcere de a vătăma, fie asemenea numai din nesocotință, din ușurință și din mîncărimea de vorbă.

Ar fi mai bine, pînă, de a respinge absolut ori-ce fel de raport și a ne pronunța așa de ferm în această privință, ca nimenea să numai aibă curagiul a ne face vre un fel de raport.

Dacă, cu toate acestea, noi credem că nu putem produce un efect așa în toate ocaziunile, și dacă sînt motive de a nu esclude un raport fără a fi înțeles, cată să esamuiam cu îngrijire, care este intențiunea, care l'a produs.

Dacă vedem că copilul a fost agitat de un motiv demn de muștrat, cată a l' opri cu serioșitate și a l' face să nu se mai adreseze de acum înainte către noi cu un asemenea subiect.

Dacă ni se pare însă că intențiunea lui a fost bună sau fără scop nu trebuie să l' laudăm, însă nici a l' opri. Îl vom ține, numai dacă va fi lucrat conștiincios.

» De astă-dată ești scutit de pedepsă; însă în viitor să-ți interzici ori-ce fel de raport. « Dacă din nesocotință, din un fel de neprevădere naturală, din cauza etății în care se găsește elevul, ar vorbi de un lucru de care n'ar avea dreptul să vorbească să căutăm a l' face să simțā nedreptul său cu dulcēță și blāndețe.

După cum am mai țis dar, cel mai bun mijloc de a manține disciplina într'o clasā, este de a respinge toate raporturile inutile prin o supraveghiere exactă și incontinuuā.

» Ordinea domnește tot d'a-una atunci, cānd școlari știi cā nu pot țice nimic fără ca învățătorul să nu-i audă, nici a face ceva, fără ca el să nu-i vadă. «

Cānd copiii știu cā nu pot țice nimic fără ca ei să nu fie audți, manținem în clasā tăcerea cē mai riguroșā.

Nu trebuie să permitem așa dar, ca elevii sub pretext de a înțelege cu mai multā facilitate lecțiunile lor, ei să studieze cu voce tare.

Spre a obișnui pe elev cu tăcerea este bine de asemenea ca în timpul cānd recitezā lecțiunile, să nu le reciteze cu voce tare, cāci în timpul unei recitațiunii șgomotoșe, se pot strecura lesne conversațiunii particulare.

Noi chiar, cānd esplicăm lecțiunile nu trebuie să vorbim tare. *Medium* este tonul cel mai convenabil în vorbire.

Un învățător abil are ochii ca și urechile asupra elevilor; el cunoște din priviri jocul fisonomieii, al mușimentului imperceptibile pentru ori-cine altul dacā elevul conversēzā, sau mai bine dacā elevii sînt dispuși a conversa, dacā aplicațiunea lor este lāngedā, dacā cugetarea lor este rātăcitā. Nu numai cā învățătorul trebuie a devina ori-ce greșeli contra buneii ordine; dar ceia-ce este încă de trebuință și mai mult; este

a le preveni. Căci copilul care vede că învățătorul său nu'l pierde nici o dată din vedere, nu visedă nici o dată a face rău; el nu se abate de la datoria sa de cât când are ore-care speranță de a nu fi vădut.

Repet. *Pisonomia* copilului, după Lavater, este oglinda în care se reflectă toate sentimentele ce'l preocupă. sau pentru a dice mai bine, este o carte în care învățătorul experimentat poate citi toate cugetările copilului. Dar pentru a citi bine în această carte, trebuie a nu pierde nimic din vedere.

Este de mare importanță încă ca învățătorul să știe tot ceia ce este de trebuință a se recita, sau a se citi de școlari; în fine de a nu fi nici o dată ne preparat, ca să nu fie silit de la urma cu ochii pe carte ceia ce elevul spune sau reciteză cu care ocaziune, învățătorul fiind silit a se uita cu ochii pe carte, elevii fac desordine, și disciplina suferă. Ba ce este mai mult, cu o astfel de metódă, condamnată nu numai de pedagogie ci chiar de bunul simț, se poate întâmpla ca elevii să citească pe furiș și lucruri scandalose mai cu seamă când s'ar întâmpla ca unii din elevi să aibă o etate mai mare.

Nimic din toate acestea nu se poate întâmpla, când învățătorul va fi prevădător și atentiv.

De aci dar observând cu rigurozitate preceptele mai sus espuse, vom ajunge a ține cé mai perfectă disciplină și școla va fi privită tot d'a-una ca adevăratul templu de cultură al junimei.

Pr. Al. Popescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj-Cernica.

Formarea caracterului⁽¹⁾

III

Pedepsele ca mijloce la formarea caracterului

Pedepsele sint de două feluri: *morale* și *corporale*.

Cele morale, fiind cestiuni de simțiminte, la tot cazul ne vor folosi mai mult în lucrarea noastră de a forma caracterul, de cât cele corporale, cari și așa mai adeseori trebuie aplicate numai atunci, când avem a face cu un copil de tot stricat, căci nu țin nici de cât folositor ca pentru ori ce nimicuri să-i batem pe copii ori să le ținem câte o predică lungă.

Jansenistii, în frunte cu *Fenelon* (născut la anul 1651 în Perigord) au fost cei dintâi, cari au recunoscut aceia, că mai ales prin pedepsele morale putem îndreptăți copiii, și tot ei au ținut, că pedepsele noastre morale să fie numai atunci executate, când am studiat în deplin sufletul acelora, căci un efect produce o pedepsă la unul și alt efect la altul.

Noi dar numai ținând cont de asta să pedepsim. Și nu-i vorba, este

(1) Vezi No. 11 al revistei „Lumina pentru toți“

greu lucru acesta, căci aici nu este ca la dezvoltarea inteligenței, unde pentru toți copiii este același mod de procedură. Aici ajunge scopul, atârnă mult de la temperatura învățătorului, de la chiar modul, cum pronunță el vorbele dojenitoare și că este ore *la timp* pedepsa?! Atârnă mai departe de la temperatura fie-cărui individ, de la gradul de dezvoltare morală la care se află acele împrejurări de care trebuie să țină cont învățătorul. Apoi într'un mod vom proceda cu pedepsirea la băieți și altfel la fete!

Este interesant, ce dice relativ la pedepse *Robert Owen*. „*In ochii lui o faptă răă era consecința unei fatalități independente de a omului voință de aceea el nici nu putea admite nici un fel de pedepsă, și apoi din punctul de vedere practic, el credea, că o pedepsă aplicată de către un superior al său nu face nici un efect asupra vinovatului: că mai mare și unică pedepsă posibilă pentru oră ce fel de fapt, fie chiar delict sau crimă, era disprețul contra celui vinovat din partea egalilor săi.*”

Eu nu admit partea dintâii a acestor principii, căci asta o știu din practică, că, deă, face efect asupra copilului și dojana superiorului său și tristă ar fi starea învățătorului, dară vorbele lui nu ar avea nici un efect asupra spiritului copilului. Ce-ar mai rămâne atunci lui ca mijloc de a distruge răul, ce de atâtea ori ca din senin se incubă în sufletul copilului?! Apoi pe lângă toate că în adevăr «disprețul semenilor» face mult pentru a-l îndreptăți pe cei răi, eu totuși nu aş voi să recurg la acest *ultim remediu*, până ce nu am întrebuintat toate pedepsele corporale, pentru-că precum dice și *Locke*, *dacă cine-va înjosește prea mult copiii, dacă le abate spiritul ținându-i în o prea mare supunere expunându-i disprețului altora, ei își pierd totă viociunea sufletului lor și facem oră servili, oră înjosiți, lucruri deopotrivă rele,*

Când voești să stărpești un rău, trebuie să-l ataci nu în manifestățiunile sale ci la rădăcină, dice *Gladstone*, și pe lângă toate că asta nu se tocmai potrivește dicând-o la îndreptățirea copiilor, dar totuși o știm cu toții, cari ne ocupăm cu creșterea copiilor, că e cam târziu a îndreptăți pe un așa copil, pe care nici toate pedepsele noastre morale nu l'a îndreptățit.

Se întemplă însă de câte ori se ne vină în cale ast-fel de copii, și nu putem rămâne în indiferență de răutatea lor și pentru aceea, că ne și turbură liniștea de care avem necesitate în clasă, ci și pentru aceea, pentru-că vedându-l cei-lalți școlari, învață multe rele de la el, căci răul este o bolă lipicioasă și se întinde într'un mod surprinzător.

A făcut ceva rău, ceva necuvință copilul: pentru prima oră e des tul dacă ne uităm lung la el. A doua oră îl amenințăm cu degetul, ne uităm apoi supărat la el, apoi îl strigăm pe nume, ne exprimăm părerea de rău că nu se poartă bine, și numai după ce toate astea nu au produs efectul lor dorit, numai după aceste să urmeze pedepsele propriu-dise. Il dojenim între patru ochi, înaintea clasei, înaintea vre-unui străin, unde este școla mai mare, îl ducem în cancelarie și îl dojenim în fața întregului corp învățătoresc, încunoscim pe părinți, și numai după

ce a trecut prin toate acestea și totuși a rămas nesimțitor, numai după aceste se urmeze bătaia.¹⁾ Trebuie dar să recurgem și la pedepsele corporale, adică de al ține în picioare, să'l batem pe palme, să'l punem în genuchi, pe bancă, să'l batem pe partea inferioară a corpului, să'l ținem la arest și să'l oprim mâncarea, și la cel mai rău cas apoi îl dăm afară din școală.

Nu voi întrebuința aceste pedepse nici o dată, sau dacă și le voi întrebuința, numai pe cele mai ușure: punerea în picioare, arest, nemâncarea voi întrebuința, înainte de a mă convinge că celelalte curat pedagogice nu m'au putut ajuta. Căci de și astea corporale fac pe un timp ore-care pe copil bun, își învață lecția, se poartă bine, pentru-că se teme de bătaia, dar cât-va înceta această frică, cât a ajuns el în așa împrejurări, cari îl scutesc de verguă, apoi nu va mai face cum a făcut când s'a temut de pedepsă, de bătaia, ci tot înclinările lui rele se vor manifesta în lucrarea și purtarea lui, ba încă acum cu atât mai rău va fi, cu cât l'am ținut mai aspru²⁾.

Aceste înclinări rele trebuie dar să le atacăm la rădăcinile lor, pe aceste trebuie să le scotem din inimile lor și atunci vom avea caractere cum dorim.

Este greu însă acest lucru, cu atât mai ales, cu cât în multe cazuri copiii vin la școală cu așa înclinări rele, din cauza relei educațiuni, în cât mai de multe ori este zadarnică munca noastră de a face bun, și tocmai pe aceștia îi poți mai puțin îndrepa cu bătaie.

La aceste cazuri se cere apoi mai ales cunoștințe psihologice, mai multă paciență și blândețe, fiind-că poate că copilul de aceia este așa de rău; pentru-că dor acasă a tractat prea rău cu el, ce adese ori se întâmplă, fiind-că unii părinți așa cred, cu atâta vor fi copiii mai buni, cu cât ia ținut mai aspru. Alții iar din contră: le permite prea mult și apoi cu această stare sufletească îi trimite la școală. Dacă dar voește învățătorul a schimba acesta, trebuie dar se creeze în școală o altă viață pentru copil, în care cu bineșorul trebuie-l conduce, și numai așa vom ține în echivalență extremitățile în cari cad mai mulți părinți la educația copiilor lor.

Și din sémân afară rău și stricat trebuie să fie acel copil care nu se îndreptăză nici după ce a trecut prin toate pedepsele morale, care a rămas neștrămutat și după paciența și iubirea cu care am tractat cu el pentru al îndreptăți.

Apoi de câte ori se întâmplă că tot ce facem așî în această privință în școală, se strică mâine ajungând copilul în societate ré. Căci sufletul

¹⁾ De sigur că D-l scriitor al acestui studiu prin această nu înțelege să introducă bătaia sistematică ca mijloc de corecțiune, ci poate D-sa a înțeles că educatorul poate câte o dată să atingă un școlar, așa după cum ar face-o părintele cel mai prudent, față cu un copil nesimțitor la ori ce altă pedepsă.

²⁾ Să ne ierte D-l autor, dar noi nu putem împărtăși totul în această părere, căci noi avem convingerea fermă că un copil obișnuit, deprins bine lung timp, va sfârși priu apucăturibune.

copilului, tocmai că este așa fraged, numai după multă *deprindere* devine moral, și foarte arare-orî îi putem noi face atât de constanți în moralitatea lor, că ajungând în societate ră, să nu se strice. Și numai ferindu-î de societate ră pe copii, și-a ajuns școlă scopul, și dacă gândim că nu putem face destul în interesul acestui lucru, apoi mai bine va fi nici să nu ne facem învățători! Să nu ocupăm un așa loc, pe care nu-l putem cultiva pe deplin, să lăsăm acest lucru unui om mai vrednic!

Asta atunci se poate, când tot omul ar fi bine educat, când nu ar mai fi omenii răi în lume. Această stare fericită este însă un dor și cine știe dacă se-va realiza vre-o dată.

Noi tot ce putem face este aceia, ca să ne dăm silința ca prin muncă, învățătura și purtarea noastră, să tindem a apropia omenirea de acel *dor*!

Când pentru prima oară vine copilul la școlă, observăm că o dată două sau chiar mai multe zile abea are curajul de a-și deschide gura, orî să se miște de la un loc la altul. Causa acestui lucru este parte emoțiunea ce-l cuprinde când se vede în școlă, loc despre care înainte de a-l vedea, a auzit că aici nu se poate să facă aceia ce vrea; parte și aceia, că schimbarea acésta repede și pentru el cu mult efect, *din casa părintească în școlă* i-a transformat cu totul sufletul și i trebuie mult până ce și vine în sine.

După un timp oș care îl vedem apoi sărind băncile, apucându-se de dulcele lui nebunii. Și aci este timpul oportun pentru învățător de a-l pune la cale, de a-l pune să simță chiar neînțelegând, că ce-i este permis să facă și ce nu. Dacă acum îl lăsăm să trecă peste hotare, dacă acum nu punem frâu pe voința lor, apoi vom vedea că cât departe vor merge și cât departe vor ajunge, și cât de greu va fi da-l opri în calea lui, căci se întărește în copil din ziua în ziua convingerea că în școlă el poate face mai mult de cât a făcut acasă, dacă acolo a fost pre sever crescut, orî că poate face ca acasă, în casul când în casa părintească nu a fost înfrânat în nestrăjnicia sa. Cât observăm dar, că face primul pas contra buneii cuvinte ori disciplinei, să îngrijim de a-l împiedica în viitor a face acésta. Dacă vedem că la loc nu stă bine, că nu dă pace celorlanți, îl ținem cu ochii, și cu atâta farmec în ochi, în cât mai bună armă abea are învățătorul pentru a ține disciplină, a pedesi chiar! Și foarte arare-orî vom găsi un așa copil, care câtă vreme este sub priveghierii ochilor învățătorului se aibă obrazul de a face ceva rău. Și dacă totuș ar face și înaintea ochilor noștri, apoi atunci se urmeze pe 'epsle în modul cum le-am spus mai sus.

Firește, asta cere de la învățător ostenelă și paciență multă, și la tot cazul este *mai comod*, pentru el a pune *monitori* precum se obișnuiește în atâtea școli, dar așa cu monitorii apoi nici nu i-am făcut buni și morali pe copii nici cât negru e sub unghie.

Eu din parteni condamn acest obicei și pentru aceia, pentru că dăm ocaziune la mai multe certuri și chiar ură între copii, ba de câte ori

toemai acest obicei este izvorul rului?! De câte ori promit copiii monitorului câte ceva, ca să nu-î scrie între cei „nesupuși?!“ Și credem noi că copilul poate fi atât de conștiincios ca să nu se lase amăgit de făgădueli? Ce îl costă pe el a nu-î scri pe Petre ori pe Pavel, când acela îi va aduce un măr sau alt-ceva pentru că nu 'l-a scris?! Și de câte ori își răsbună pe un așa tovarășal său, care l'asupărat cu ceva?

Iată dar vr'o câte-va motive, pentru care nu sînt partisanul „monitoratului“ și pentru care combat punerea de monitor.

Învățătorul singur să fie monitor, și de aceea ar trebui ca în timpu, când sosesce copiii la școlă, el să-î aștepte în clasă, și atunci la tot casu nu vom fi siliți a pedepsi de atâtea ori, și de a pune monitor. Și cel ma bun învățător după părerea mea este acela, care pedepsește mai puțin și totuși școlarii săi să fie destul de buni și cuviincioși.

Cât de frumos ar fi aceea, dacă ast-fel am forma caracterele copiilor! Ar fi hyperbolă, nu-î vorbă, dacă aș dice că se poate forma caracterele și fără de pedepse. Nu se poate, asta am spus-o de la capul locului! Dar aceea afirm, că se poate și cu mai puțin pedepse de cât cum fac unii! Numai paciență și iubire de cauză d'am avé, și simțul de a pedepsi *la timp și după oreși-carî principii*.

Care sînt acele principii însă și când este timpul de a pedepsi?

Dar mai înainte de a arăta în amăruntcum și când să pedepsim, să vorbim și despre *pedepsele corporale*. Căci am dice, că pe lângă totă căldura ce am avea-o către copil, pe lângă totă durerea ce am simțio, vedînd lacrimînd și plîngînd pe copil, în multe casuri se cere a se aplica și acest fel de pedepsă, și ori-care dintre noi va recunoște că de câte ori și cât de bine rezultă din lacrimile pe care le-a vîrsat în urma unei pedepse corporale. Tîrîna udată de lacrimi este așa de multe ori cel mai bun lîngan pentru simțimintele nobile, din care apoi iar rezultă caracterul nobil. Și cât timp vedem în ochii cuiva lacrimi din inimă, și în urma unei dureri sufletești, din *căință*, nu trebuie să ne temem că din acel om a perit simțimintele mai nobile, că acela nu s'ar mai pute îndreptăți. Să luăm însă bine sîma de vorba *căință*, căci de multe ori plînge copilul, însă nu tot-d'a-una din căință. Învățătorul să studieze bine sufletul copilului și atunci nu va fi dus în erere de ori-ce lacrimi!

Se întemplă în viața omului și mai ales a copiilor, că sufletul devine câte odată așa de isolat cum-va, în cât nu te mai poți apropia de el, nu mai știi ce se face pentru a-î atinge așa, ca simțînd copilul să se potă îndreptăți: și la acest cas o pedepsă corporală, aplicată la locul ei și în modul cuvenit, își va avé efectul ei dorit, va pute să ne ajute de a merge mai înainte, pe calea bună, de a împedica ca să se înrădăcînescă în ei rîul.

(Va urma).

I. Russu.

BIBLIOGRAFIE

Sub acest titlu, în fie care număr, vom cere să dăm sēma treptat despre revistele ce apar atât în România cât și în Transilvania.

Acum începem cu «*Revista literară*,» din București, care revistă se numia mai înainte «*Literatorul*.»

Între scriitorii principali ai acestei reviste cel mai însemnat este D-l Alesandru Macedonsky, care dă tonul și care umple mai multe foi de cât ori-care altul. Prin urmare, spre a da o idee cititorilor noștri despre «*Revista literară*,» este destul să le atragem atenția asupra scrierilor ce D-l A. Macedonsky publică în această gazetă literară.

Mai anii trecuți D-l A. Macedonsky era poet, pe când acuma s'a cam lăsat de poezie și s'a apucat să scrie romane. Dar noi deplângem pe D-l A. Macedonsky poetul care în poeziile sale mormite, «*Noaptea*» are putere și lumină poetică, pe când acum ca novelist își ia idealurile sale din feluri de oameni puțin recomandabili.

Și pentru ca să vadă ori și cine că noi nu spunem de cât adevărul n'are de cât să citească critica apărută în jurnalul «*Epoca*,» asupra noii întitulată «*Nicu Derénu*.»

Afară de acesta noi vom lua aci în cercetare romanele «*Di de August*,» tot a D-lui A. Macedonsky, publicată în No. 2. din anul curent, al «*Revistei literare*.»

Iată subiectul acestei romane. Stambulache cu soția sa așteaptă a casa pe fiul lor Costică. El se uită chiar cu ochianul în calea lui până ce soția sa pregătește masa pentru oșpeții cari vor sta astăzi la masa lor și vor închina în sănătatea lui Costică.

Aceste șiruri 'mi amintesc în tocmă pe «*Iorgu de la Sadagura*» a bardului de la Mircești, atât numai că «*Iorgul*» D-lui Alexandri vine acasă de la Sadagura, și cu ochelari și cu obiceiuri streine celor strămoșești, pe când Costică al D-lui Macedonsky, un băiat mai drăgălaș, vine de la București, și ajungând acasă nuse sperie de «*mămăliguță nici de ciorbă de borș*,» ci mănâncă cu pofta unui licențiat, ba mai glumește și cu Flórea, fata care a crescut în casa părinților lui și cu care a petrecut copilăria, iar Iorgu fuge mai întâiu cu o cocónă *civilizarisită* și numai după aceea se apropie de logodnica sa.

Grozavă asemănare !!! . . .

Deosebire este numai aceea, că episoadele din «*Iorgu de la Sadagura*» fac din piesa D-lui Alexandri o escelentă comedie, pe când episoadele D-lui Macedonsky își inspiră temerea, ca nu cum-va ajungând această romanelă în mâna unei feciore nevinovate, să-i invenineze sufletul cu deseversire!

Și cari sint aceste episoade? Iată-le!

Pe moșia *pitariului Stambulache* (în piesa D-lui Alexandri îi dăce «*pitariul Enache*»), este o prunerie unde în această «*di de August*» (Domnul Alexandri nu spune ziua în care sosește Iorgu), flăcăi fete și

culeg prune, înbrâncindu-se unii pe alții ori punând flăcăii fetelă cu puterea pe genuchii și așa mai departe, în cât țî-ar da a înțelege, că feciorii și fetele noastre sint așa de stricați, în cât nu trebuie să-î lași împreună, căci vai și amar atunci de morala poporului nostru. Să ne ierte cititorii noștri că sintem siliți să cităm ceva monstre spre a proba adevărul spuselor noastre.

Iată ce face «Trana Stanchi», fată de trei-spre-dece ani și «Niță a' dascălului», odănac de opt-spre-dece ani.

Niță înșală pe Trana în tufiș, și când amândoi se făcură nevăduți, crăcile ghimpōse date o clipă la o parte își reluară locul obișnuit, de asupra lor răgacii reincepură să sbōre și să sbārnāiască, martorî fericiți (cum ? răgacii martorî fericiți?) ai tainei ce se împlinea, ai *sărutărilor sēlbaticē ce pun vinețelī pe grunajī, ai furtuneī arđtōre cu descār-cări electrice și cu convulsioni supreme.* Vedeți moralitate ?

«In celelalte părți ale prunāriei aceiași rāpāială», continuă D-nul A. Macedensky.

Așa ne înfățiședă Domnia lui o copilă de 13 ani, din popor. Dar acesta nu va să dīcă a cunoște viața poporului, nu va să dīcă a face serviciu literaturii noastre, aceste lucruri pot fi bune în cartea numită «Decameronul» lui Boccaccio, dar într'o „Revistă literară“ șade urit!

Un alt episod este hora care se încinge după sosirea lui Costică, în curtea pitarului Stambulache, care, când închină dīce fiului său «Ministru să te ved.» (pitarul Enachi al D-lui Alexandri i poștește lui Iorgu se ajungă isprāvnici! Cātă asemănare, Dōmnē Sīntē!)

Hora ne-o descrie ca și când ar fi vorba de niște ómenī sēlbaticī nu de poporul Român, ale cărui hore aū fost admirate tocmai pentru clasicitatea lor și de străini;

Pe Trana și Niță îi întâlnim și aci.

Niță jōcă de se prāpādește „iar Trana a Stanchi, la o parte își ascunde vinețelile de pe gāt, ochiū bātuși, buđele pārlite de abia se mai ținea, picioarele i se împleticēu ca și când ar fi fost bētă,“ și după ce se ostenea ceī din horă, „flăcăi și fete se desprindeaū dintrēnsa pe rând unii se odihnēu, alții o luaū cu altele prin prunārie (să notām; *este nōpte!*), de unde apoi rēsuflaū *sgomote ciudate*, alții înșfārșit, însă aceștia câte unul se făcēu nevăduți pe după garduri, *ciurniturī* lungi se auđiaū, hora în mijlocul curții, da pe brānci, sārind în sus, se strāngea și se lārgēa, se lenevia saū se iuția, ajungea iar vārtej, zguduia bātătura, cutremura dēlul.“

Apoi mai jos din nou ne spune, că „întunericul se lāția împrejurul, prunāria îi cuprindea din noū în imensitatea ei, resuflarea lui (Niță, căci tot de el și de Trana e vorba!), resuflarea devenia scurtāl cerchia mijlocul Tranci cu brațele, o apēsa cu pieptul, căuta să-î asvērle piedicī cu piciorul. Ea se debātea cu deadinsul : nu mai vrea ; „Niță, Niță;“ gura ei fugea de a lui, să apēra cu mâinele cu unghiile, cu dinții; însă un cutremur o sguduia de o dată „Niță! Niță!.....“

Eū mē tem, ca nu cumva un strein vōind să ne batjocōrēscă lite-

ratura, să traducă aceste șiruri și să ne lovască în față cu ele, viitorimea să ne osândască, să ne condamne, pentru-că am lăsat să se tipărească un astfel de lucru și nu ne am arădicat vocea contra acestor feluri de lucruri literare.

Si această lucrare nu este prima în această direcțiune a D-lui Macedonsky.

În No. 27, din anul 1885, tot al „Revistei literare“ a mai scris Domnia lui o astfel de nuvelă cu titlu „După perdele.“ în care face o eroină dintr-o femeie depravată, unde face niște neputincioși niște suflete hidoase pe tinerii de 20—21 ani, cari toți cad victimă unei femei depravate, care după ce ia stors, le-a nimicit sufletul, rîde de ei, îi aruncă încolo.....

Ôre astfel este descrisă viața poporală în nuvelele D-lui Slavici ? !

Asfel este descrisă societatea noastră în nuvelele D-lui Gane ? !

Pré a căzut în extermitate D-l A. Macedonsky, pré s'a făcut aderen-tul școlii lui Zola, pré s'a lepădat de clasicism !

În interesul Românismului în genere și în parte în interesul literaturii române, sfătuim pe D-l A. Macedonsky să scrie așa lucruri din cari cititorii să pótă trage un folos ôre care moral.

(Va urma)

Juvenal.

TOT SE MAI GĂSESC ÔMENI AI LUI D-ZEU

Tot se mai gădesc ômenii ai lui D-șeu, am șis în numărul trecut, când am spus despre D-nul și D-na Diamandescu cari nu-numai că au clădit cu cheltuella D-lor școlă și biserică în Bălăcénca, din Ilfov, dar încă și le întretin, se ocupă de ele și mai ales de școlă din care au făcut un fel de copil scump D-lor.

Ei bine, astăzi avem plăcerea să anunțăm că învățătorul din Bănésa (Ilfov), ne face cunoscut că D-l C. Stoicescu, avocatul, devenind proprietar al moșiei Dămăróia, pendinte de comuna Bănésa-Herăstrău, arată o mare dragoste către școlă satului, o viziteză de mai multe ori pe an, se interesază de progresul școlarilor, ajută pe școlarii șeraci, la sfârșitul anului școlar trecut a oferit școlarilor cărți și haine.

Afară de acestea, D-sa a stăruit de s'a construit un nou local de școlă, și mobilierul necesar.

Cé mai mare plăcere pentru noi ar fi să putem lăuda pe fie care și astfel de proprietari.

Redacția.

JUSTIFICARE

Urmarea la biografia Davila nu s'a pus în acest număr, căci se speră a se căpeta ore-cari notițe relative la familia lui părintescă, dar în numărul următor se va pune negreșit, fie că s'ar dobâdi sau nu acele notițe.

VEȘTI MÂNGĂETOARE

Orșicine știe că în țara nemțescă (Germania) se află un regat numit Bavaria, a cărui capitală este Munic (München), oraș frumos, civilizat, având o populațiune cât Bucureștii. Ei bine în acest oraș se dice că este obiceiul ca din 4 în 4 ani să se facă o petrecere frumoasă, compusă numai din tot ce orașul are mai nobil, mai bogat, mai învățat, în sfârșit mai deosebit. Anul acesta s'a săvârșit a asemenea petrecere.

În timpul acestei petreceri, o cătă de femei și de bărbați, îmbrăcați în costume românești, au dat năvală în sala de joc și a început să jöce așa de frumos, în cât lumea a rămas uimită și încântată fără să'și pötă esplica acéstă minune, dîcînd numai că este o vedenie, că sint niscai-va dîne din poveste.

Când s'a spus în urmă că sint costume românești, multe persoane din acé adunare s'au pus să învețe românește de dragul costumelor. Între bărbații îmbrăcați românește se afla și un Român. Cine a organizat acé surpriză?— Nu știm încă.

Jurnalul «*Tribuna*», din Sibiu, în Transilvania, ne aduce știrea că în America, la Nev-lorc, mai multe familii bogate 'și au îmbrăcat casele lor pe jos și pe pereți cu scörțe și cu ștergare românești, așa că acolo a început să fie la modă îmbrăcarea locuințelor cu as-fel de produse ale industriei țărancelor românce, din care causă mai mulți neguțători americani au scris la Viena, ca să li se strângă de pe la Români din Transilvania și din România cât mai multe asemenea lucruri frumoșe și să li se trimită cât de curînd.

Aceste fapte ne arată că costumele românești sint în adevăr frumoșe și că numai mânia noastră de a îmbrățișa lucrurile streine și a disprețui pe ale noastre, a făcut ca acéstă industrie casnică a țărancii să nu ia un avînt mai mare și să n'aibe mai multă căutare.

Fie cel puțin ca de-cuma înainte să ne hotărîm a nu mai întrebuinta covöre streine, ci numai scörțe românești, fie ca țărâncă română să se apuce diu nou cu mai multă hărnicie de lucrul casnic și să nu mai pörte materii streine.

Redacția.

O veste bună în tabăra literelor saă conferința D-lui Jipescu

D-l Gr. Jipescu, autorul cunoscutelor cărți *Opincarul*, *Răurile orașelor*, etc. se ocupă încă din copilăria sa cu studiul glasului omenesc la Români și în această lucrare a mers așa de departe, cum nimeni altul în țara noastră, ba nici în alte țări, nu s'a văzut un om care să fie capabil și să aibe darul să pôtă reproduce glasurile diferitelor tipuri, dupe cum le reproduce D-l Jipescu. Așa că, dacă ai vré să auzi, fără să'i vezi, cum cântă, cum vorbește cum să schimonoscește Grecul. Ovreiul, călugărul, Românul de la munte și de la câmp, fata din *pansion* (?) călugărița, diferiții ómeni politici, oratori și profesorii măi însemnați, în sfârșit or ce stare a societății de la palat și până la bordei; cî bine, tôte aceste glasuri le poți auzi într'o singură ăi, ba chiar în câte-va ore, de la D-l Jipescu, care are darul și ținerea de minte a ți le reproduce întocmai, fără cé măi mică deosebire, așa că ai puté să juri că aseculți persónele ale căroră glasuri le reproduce D-sa. — Păcat că nu se pot scrie pe hârtie aceste felurite glasuri și expresiuni ale fisionomiei ca să se păstreze pentru viitorime, căci ar fi mijlocul cel măi bun pentru cunoșterea societății noastre de astăzi! De ce nu este óre posibil ca mașina, numită fonograf, să fie așa de perfecționată, în cât să pôtă reproduce tot cea ce face D-l Jipescu.

Dacă aceste merite ale D-sale nu sînt încă așa de cunoscute, cum merită, cauza este că D-sa n'a voit să facă pînă acuma nici o conferință publică, ci 'și a arătat talentul numai prin familiile prietinelor. De abia acuma a cedat stăruințelor amicilor sêi și s'a hotărît să facă o conferință publică la Athenei. Comitetul Ateneului apreținđ însă marea importanță a acestei conferințe, ar fi hotărît ca o asemenea conferință să se facă în fozosul clădirii Ateneului, adică să se plătescă intrarea. Dacă ar fi fost fără plată, de sigur că sala Ateneului n'ar fi putut încapé nici jumătate din publicul ce ar fi alergat, de acea comitetul a voit să profite de ocaziune ca să strîngă o sumă óre-care pentru scopul pomenit. Conferința se ăice că se va ține la 19 curent, ora 8½ sêra.

MEMORIEI LUI C. ARICESCU

De pe cerul României, dintre miile de stele,

Încă una măi apuse : un lucéfer strălucit.

E stimatul și distinsul cețătén al țerei mele,

E poetul Aricescu, patriotul cel iubit.

Plângi, o musă ! plângeți școle, plângeți astăzi mic și mare,

Plângă toți ai lui prieteni, și voi bunii învățători !

Aricescu nu măi este ; el a căruí cugetare

Si iubire pentru țară, admirați adese-orî...

Pe mormântul lui cel sacru, fie-care să depună
 Flori de dulce suvenire, în etern să 'l amintim,
 Si din carî impleti-vom o angelică cunună
 Ca mormântul lui cel sacru și mai mult să împodobim.
 Trecător ! Tu prin Câmpu-lung, de cum-va te vei abate,
 Nu uita pe Aricescu, dute la mormântul său,
 Unde ochii ridicându'ți sus spre căile instelate,
 Rógă-te și pentru densusl către bunul Dumnezeu !...

Bănăsa (Ilfov).

Mihail Niculescu.

CIMILITURI

1. Merge pașa pe ulițe Cu trei mii de sulite. 2. Potrocol printr'un ocol, Curte albă într'un picior. 3. Găinușă cărcoșă, Dă, voinice, tot așa. 4. Sede moșu 'npod, Cu limba de-un cot. 5. Popa șede în cămară Cu pletele afară. 6. Am un boșu roș Când rage, se resună 7. Am un copac scorburos, Bagă mâna și nu'ncepe, Bagă piciorul și nu'ncepe, Bagă capul și încape. 8. Resbuc pe cărare, Cu doba în spinare.	9. M'am dus în pădure De-am tăet un copac, Ș'am făcut un păhăruț De bėut apă, Două covētele, Ș'o față de masă. 10. M'am dus în pădure, De-am tăet o nuē Ș'am făcut o poētă Șo zagnată, Și mi-a mai rămas Ō bucată. 11. Intr'o rimătură de oē, S'a găsit un corn de porc. Un orb l'a găsit Uu gol în sin l'a virit.

Culegător **V. Radović.**
 Plesoști, Suceva.

Enigmă

Ce să fie oře 'n lume
 De domnește absolut ;
 Fără corp, numai cu nume
 Fără umbră pe pământ ? !
 Eū pot țice că-ī balsamul,
 Căci alină oři ce dureri ;
 Dar să știți că'n urmă'i lasă
 Jale fără mângăeri.

E nimic, face ce vrea,
 Nimeni nu-i se pot opune ;
 Suflet n'are, suflet iea
 Oři-cărei ființe din lume.
 După a lui *Montaigne* țisă :
 „Bucată din Univers“
 Ghiciți-o dacă se pōte,
 Toți căți citiți acest vers.

Christ. Ștefănescu-Reverēnu Iași

se-	ră,	ță				ră	la	re
Num'	la	cot	să'n		tu-	ce-	sînt.	rul
sbia-	'nal-	de	rul	mînt;	pe-a-	ce-	Sbó-	pân'
	un	pă-	de	tă-	în	Vul-	lor	
	ca	<i>Christ. Ștefanescu-Reverénu</i>					mult	
Nu-l	de;	Găs-	Jași	min-	cu-	re,		
a-	ce-și	fap-	ști	vin-	pré	da	ce s	gu-
te;	se	te.	cre-		că	to.	ma-	Nu
Cel	lui	laud'				cu	ra	Cei

Deslegarea ghicitorilor, a cuvântelor pătrat, triunghiulare, rombice, a șaradelor, enigmelor și aritmogrifului din No. 11.

Ghicitoare 1 înseamnă: sobă, coș și fum; 2, nasul; 3, dovléc; 4, coțofana și porcul; 5, găleța și lumânarea puțului; 6, fereastra; 7, céra; 8, lulé cu tutun; 9, inelul și degetul; 10, mâna; 11, plugul; 12, cóscele; 13, melcul; 14, pușca; 15, acul . . . ; 16 trupul și sufletul; 17, cârligul de pae; 18, epure; 19 pescari, pești, apa și mrejele; 20, Adam; 21 Nevasta lui Lot; 22, găleța puțului; 23, cépa; 24, mânușa; 25, cêlaltă jumătate.

Cuvéntul pătrat al D-lui Batali înseamnă: **Nava, Anin, Vila, Anam**
Cuv. triunghiular de acelaș înseamnă: 1. **Birman** 2. **Ninive** 3. **Biblie**

Cuvéntul rombic al D-nei Vasilescu.	$\begin{pmatrix} & E & & & \\ A & N & A & & \\ E & N & I & U & S \\ & A & U & D & \\ & & & & S \end{pmatrix}$	Cuvéntul rombic al D-nei Enescu	$\begin{pmatrix} & P & & & \\ & L & U & A & \\ P & U & T & N & A \\ & A & N & A & \\ & & & & A \end{pmatrix}$
--	---	------------------------------------	---

Șarada I înseamnă : **Țințar, Țin, Țar.**

Șarada II înseamnă : **Săr, Ac, Sărac.**

Șarada III înseamnă : **Aer.**

Șarada IV înseamnă : **Tur, tu, rea, Turturea, Mătur, aer.**

Șarada V înseamnă : **Amor, Roma.**

Enigma în litere se deslégă așa: «Lumina pentru toți. Revistă ilustrată de enciclopedie. Director d-l Bălțeanu.»

Deslegarea enigmei silabice este :

«O morișcă este lumea,
«Timpu-o'ntorce'n jurul seû,

«Apa trecătoare'i viața,
«Iar morarul... Dumneđe'u.» V. M.

Deslegarea aritmogrifului este.

G	uanahani	ı
S	Scaeti	i
o	Tutun	
o	Onega	
ı	Ivor	
o	Cucu	
o	Eres	
s	Salcâm	
o	Cusco	
n	Ucenic	

Inițialele de sus în jos dau numele autorului
iar finalele de jos în sus dau numele comunei.

Persóncele care au trimes deslegări esacte sunt :

D-ra *Emerode Christodul* (București) a deslegat șaradele - D-l *C. Piticescu* (M-rea Coconi, Ilfov) șaradele, aritmograf și cuvânt rombic.—D-l *V. Stoika* (București) șaradele, cuvânt pătrat, triunghiular, rombic și aritmogriful.—D-l *O. Negulescu* (Radovanul) a deslegat șaradele și aritmogriful.—D-l *D. Trifulescu* (Ogrozeni) a deslegat ghicitorile și șaradele.—D-l *G. T. Bulgărescu* (București), C. Stamatescu și D-l Sasovescu (normalist), au deslegat șaradele, cuv. pătrat și rombic I.—S-a *Pr. St. Stoicescu* (Bălăcâna) șaradele, cuv. pătrat, rombic și aritmograful.—D-l *N. I. Ghinescu* (Riu-Albu, Dâmbovița) a deslegat șaradele (1, 2, 5), aritmogriful și cuvântul pătrat.—D-l *Eug. C. Eustațiu* (București) a deslegat șaradele, cuvintele pătrate, rombice, aritmogriful.—D-l *D. Povelescu* (Chióra) a deslegat șaradele (1, 2, 4) și cuvânt rombic (Encsen).—D-l *G. Stoicescu* (Surani) a deslegat cuv. pătrat, rombic, șaradele (1, 2, 4, 5) și enigma silabică.—D-l *G. C. Peremecincof* (scóla Cosumbești) a deslegat șaradele (1, 2 și 5).—D-l *N. Ciocârdia* a desl. șaradele (1, 2, 4, 5), aritmogriful, cuv. pătrat și rombice.—D-l *D. Ștefănescu* (Grindu) a desl. șaradele 1, 5, cuv. rombic II.—D-ra *Olimpia Constantinescu* (Grindu) a desl. șaradele 1 și 2, cuv. rombic I.—D-l *I. Dumitrescu* (Viziru) a desl. șaradele (1, 2, 4 și 5), cuv. pătrat și aritmogriful. — D-l *D. Georgescu* (Coșăreni, Ialomița) a desl. din ghicitori, șaradele (1, 4, 5), cuv. pătrat și rombic I.—D-ra *C. C.* (Câmpulung) a desl. șaradele I, II, și V.—D-ra *Petrica Mateescu*, profesóre (București) a desl. șaradele (1, 2, 4, 5).—D-l *A. M. Mihăilescu* (Ploești) a deslegat cuv. pătrat, enigma în litere, șarada V și aritmogriful. — D-l *S. Basilescu și D-na E. Basilescu* (Radovan) au desl. șaradele (2, 4, 5), cuv. pătrat și rombic I.—D-l *V. Radovici* (Pleșești, Suceva) a desl. șarada V. cuv. rombic I.—D-l *C. Voiculescu* (Vüșóra, Teleorman) a desl. șaradele (1, 5), aritmogriful, cuv. pătrat și rombic I.—D-l *H. Crefulénu* (Flămânda, Teleorman) a deslegat șarada I. — D-l *N. Batali* (Dridu) a desl. șaradele (1, 5), cuv. rombic.—

D-ra *Janeta Teodorescu* (Buftea) a desl. șarada V și cuvânt rombic II.—
D-l și D-na *St. Teodorescu* (Buftea) au desl. cuv. pătr., romb. I și șar. (1,4).

NB. Enigma triunghiulară sau triunghiul religiilor n'a fost de nimeni deslegat e; sact; de aceea nu'i dăm deslegarea în acest număr, ci mai așteptăm pînă la No. viitor, când persoanei ce 'l va deslega exact vom da premiū cîte un esemplar din publicațiile „*Mica bibliotecă populară*” (Lumina pentru toți) apărute pînă acum

CORESPONDENȚA

- D-luî *Stef. Dobrescu* (Cosumbești). Primit abonamentul pe un an.
S-sale *Preot. N. Copuzénu* (Copuz). Vi s'au trimis tóte numerile.
D-luî *N. Chicirénu* (Siliștraru). Vi s'au trimis numerile de la început.
D-luî *C. Marinescu* (Segarcé din Dél). Dacă voiți să publicați ceva mai mult, atunci puteți plăti, însă numai costul tipăritului.
D-luî *I. P. Popescu* (Teleorman). Trimeteți și deslegările.
D-luî *A. M. Mihăilescu* (Ploești). În No. următor ne vom ocupa de artic. «Musica» și póte și de poesii.
D-luî *V. Radoviči* (Ploești, Suceva). S'au trimis numerile cerute persoanei recomandate. Șarad. enig. etc., să se trimită și cu desleg. lor.
D-luî *S. Basilescu* (Radovan). Puteți să aduceți acel studiu.
Elevilor școléi normale Hériad. Cu plăcere. Și încă, dacă revista n'ar fi la începutul sêu, s'ar puté oferi și gratis.
S-sale *St. Stoicescu* (Bălăcencu). În No. 13 se vor publica cele trimise.
D-luî *C. Voiculescu* (Vișóra, Teleorm.). Când trimeteți enigme, șarade, etc., trimeteți și desleg. În No. viitor ne vom ocupa de studiul D-v.
D-luî *Lazăr Grecea* (Moinești). S'a primit abonamentul pe un an. «*Metoda scrierii și citirii*» care nu mai este pînă va apare din nou.
D-luî *D. Pavelescu* (Chióra). Primit abonam. pe un an.
D-luî *N. I. Ghinescu* (Riu-Albu). Vi se trimit No. 1 și 4. Mărcile sint.
D-luî *Eug. C. Eust.* În No. următor se va publica ceva.
D-luî *P. Herășescu* (Panteleimon). Mai trebuie modificat studiul D-v.
D-luî *V. Porénu* (Dobrogea), D-luî *C. Handoca* (Măcin), D-luî *I. Lăzărescu* (Nucșóra), sinteți serviți.
D-luî *N. Vasilescu* (Glâmbocel). Trimiteți deslegarea ghicitórei., pentru ca în No. următor să ne ocupăm de cele trimise.
D-neî *Aglaiu Voiculescu* (Vișóra Teleorm.). Pe viitor ne vom ocupa.
D-luî *A. Popescu* (Iléna) n'a fost loc în acest număr, dar în cel viitor.
D-luî *Stef. D. Chirîșescu* (Panciu). Vi s'au trimis tóte numerile.
D-luî *H. Crețulénu* (Flămânda). În numărul viitor.
D-luî *Gr. Musică* (Cocargé) Primit abonam. pe 1 an de la No. 1.
D-luî *I. Mirea* (Socetu-Néga) În No. viitor sper că se va publica.
D-luî *G. Ionescu* (Teșila). Nu 'nteleg, cum «*Școla este tigresă infamă pentru învățator*». Pentru-ce să dici că școla este «des inspectată», pe când acésta nici nu se póte cu numărul cel mic al inspectorilor, cu tótă buna voința lor ?